

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Programa za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori 2024-2026.

(za 2025. godinu)

Podgorica, JUN 2026. godine

SADRŽAJ

I UVODNI REZIME	1
II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA.....	3
Ključna dostignuća u okviru operativnih ciljeva tokom 2025. godine.....	7
Operativni cilj 1 - Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta	13
Operativni cilj 2 - Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju	17
Operativni cilj 3. - Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta.....	24
Operativni cilj 4. - Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije	27
Operativni cilj 5. - Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije.....	30
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	35
IV PREPORUKE ZA NAREDNU FAZU SPROVOĐENJA PROGRAMA	90
4.1. Opšte preporuke	90
4.2. Pojedinačne preporuke po OC	90

LISTA SKRAĆENICA

ARS	Anketa o radnoj snazi	MS	Ministarstvo saobraćaja	SZP	Sud za prekršaje
BDP	Bruto domaći proizvod	MMF	Međunarodni monetarni fond	UIP	Uprava za inspeksijske poslove
CBCG	Centralna banka Crne Gore	Monstat	Uprava za statistiku CG	UNDP	Program za razvoj Ujedinjenih nacija
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj	MOR	Međunarodna organizacija rada	UC	Uprava carina
EIB	Evropska investiciona banka	MPNI	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	UPCG	Unija poslodavaca Crne Gore
EK	Evropska komisija	MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	VCG	Vlada Crne Gore
EU	Evropska unija	MRZSD	Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	WBIF	Investicioni okvir za Zapadni Balkan
FSC	Savjet za upravljanje šumama koji obezbeđuje Sistem kontrole nadzornog landa u drvenoj industriji	MZ	Ministarstvo zdravlja	ZZCG	Zavod za zapošljavanje Crne Gore
ICT	Informacione i komunikacione tehnologije	MJU	Ministarstvo javne uprave	ZUP	Zakon o upravnom postupku
IPA	Pretpristupni instrument	MO	Materijalno obezbjeđenje porodice	ZIN	Zakon o inspeksijskom nadzoru
RB CG	Razvojna banka Crne Gore	OC	Operativni cilj	ZOP	Zakon o prekršajima
IRMS	Integrirani sistem upravljanja prihodima	OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj	MSSD	Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije
JLS	Jedinica lokalne samouprave	PKCG	Privredna komora Crne Gore		
MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja	PS	Privredni sud		
MT	Ministarstvo turizma	PU	Poreska uprava		
MPPUDI	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	SB	Svjetska banka		
MF	Ministarstvo finansija	SDI	Strane direktne investicije		
MIMIC	Indikator višestrukih uzroka i postojanja rasta sive ekonomije (Multiple Indicator Multiple Causes)	SK	Savjet za konkurentnost		

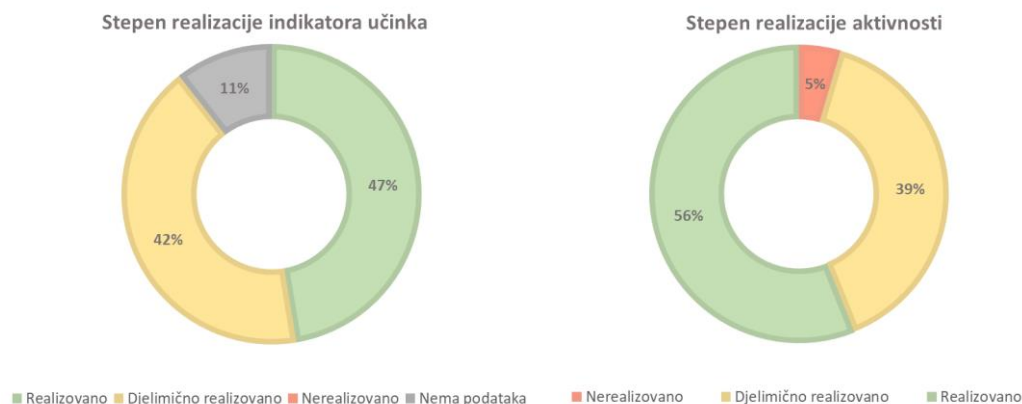
I UVODNI REZIME

Na osnovu kontinuiranog praćenja realizacije **Programa za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori za period 2024–2026. godine**, zajedno sa **Akcionim planom za implementaciju Programa za suzbijanje neformalne ekonomije u Crnoj Gori za period 2024–2026. godine** (u daljem tekstu: Program), koji je donesen na sjednici Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) održanoj 21. decembra 2023. godine, Ministarstvo finansija (MF) izradilo je **Izveštaj o implementaciji Programa za 2025. godinu**, koja predstavlja drugu godinu njegove primjene. U skladu sa Programom, 2025. godina je definisana **kao godina za praćenje međuvrijednosti** i ostvarivanja srednjoročnih rezultata u okviru utvrđenih ciljeva i indikatora. Izveštaj je pripremljen u skladu sa utvrđenom dinamikom monitoringa i izvještavanja o realizaciji ovog strateškog dokumenta i sadrži pregled ključnih aktivnosti, stepen ostvarenosti indikatora i opšteg stanja u ovoj oblasti u 2025.godini, kao i predlog mjera i preporuka za naredni period.

Za razliku od prve godine implementacije, koju su obilježile značajne političke i institucionalne promjene, tokom 2025. godine nije bilo izraženijih institucionalnih reorganizacija, što je omogućilo stabilniji okvir za sprovođenje planiranih aktivnosti i mjera. U Izveštaju su posebno predstavljeni indikatori koji odražavaju ukupne efekte mjera i politika usmjerenih ka formalizaciji ekonomije. Takođe je važno istaći da je Vlada sprovodila i niz aktivnosti u oblasti suzbijanja neformalne ekonomije koje nijesu bile eksplicitno obuhvaćene Programom, ali su imale pozitivan uticaj na ukupne napore usmjerene ka smanjenju neformalne ekonomije, shodno tome, neke od njih su prepoznate i obuhvaćene ovim izvještajem.

Glavni nalazi monitoringa u izvještajnom periodu, koji su praćeni i kvantifikovani, prikazani su u grafiku u nastavku i ukazuju na visok nivo realizacije indikatora učinka, kao i aktivnosti, i na izražen pozitivan trend kod većine indikatora uspjeha. Detaljni prikaz realizacije indikatora i realizovanih aktivnosti prikazan je u nastavku Izveštaja.

Grafik 1: Status realizacije indikatora učinka i realizacija aktivnosti

Na osnovnu detaljne analize stanja može se konstatovati da neformalna ekonomija i dalje predstavlja značajan strukturni izazov za ekonomski i društveni razvoj Crne Gore. Ipak, tokom 2025. godine evidentirani su određeni pomaci u pravcu jačanja formalnih tokova, naročito u segmentima koji su bili obuhvaćeni intenzivnijim institucionalnim aktivnostima i pojačanim nadzorom. U izvještajnom periodu uočen je trend postepenog unapređenja institucionalnog okvira, uz istovremeno prisutne sistemske slabosti koje i dalje utiču na obim i strukturu neformalne ekonomije. Napredak je ostvaren u jačanju administrativnih i kontrolnih kapaciteta, razvoju i primjeni digitalnih rješenja, kao i u formalizaciji pojedinih ekonomskih aktivnosti.

Analiza dostupnih podataka i realizacije mjera ukazuje na nekoliko izraženih trendova tokom 2025. godine. Prije svega, primjetno je jačanje uloge digitalnih alata u poreskoj i carinskoj administraciji, kao i povećanje obuhvata formalizovanih aktivnosti u pojedinim sektorima, posebno u turizmu. Takođe, zabilježeno je unapređenje međuinstitucionalne saradnje i razmjene podataka, iako taj napredak nije ujednačen u svim sektorima. Paralelno s tim, institucije pokazuju veću usmjerenost ka praćenju indikatora učinka, pored same formalne realizacije planiranih aktivnosti.

Uprkos ostvarenim pomacima, i dalje su prisutni brojni strukturni izazovi koji ograničavaju dinamičnije smanjenje neformalne ekonomije. Među ključnim ograničenjima izdvajaju se nedovoljni ljudski i tehnički kapaciteti nadležnih institucija, složenost i trajanje zakonodavnih procedura, potreba za daljim unapređenjem inspekcijskih ovlašćenja i prakse nadzora, kao i nedovoljno razvijena interoperabilnost informacionih sistema. Dodatno, određeni oblici neformalne ekonomije i dalje su društveno tolerisani, što utiče na efikasnost sprovođenja mjera.

Izvještaj prepoznaje rodnu dimenziju problema neformalne ekonomije, posebno kroz jasno uočeni jaz u stopama nezaposlenosti, gdje je učešće žena u nezaposlenosti i neformalnom radu i dalje veće u odnosu na muškarce. Takođe, Izvještaj ukazuje na izazove neregistrovanog rada žena, ali i na mjere usmjerene ka podsticanju formalnog zapošljavanja žena kroz stimulativne i represivne aktivnosti u sektorima poput poljoprivrede, turizma i trgovine, čime se jača ekonomska sigurnost i smanjuje neformalno zapošljavanje. Važno je istaći da su žene i muškarci podjednako učestvovali u izradi ovog izvještaja, kao i realizaciji Programa. Predsjednica i sekretarka vladine Komisije za praćenje realizacije Programa je žena, a od petnaest (15) članova/članica, osam (8) su žene. Takođe, od četiri (4) zaposlena u Direkciji za koordinaciju i izvještavanje o neformalnoj ekonomiji i državnoj pomoći, u okviru MF, tri (3) su žene i jedan (1) muškarac. Prilikom izrade Programa i definisanja aktivnosti vodilo se računa o rodnoj ravnopravnosti što posebno potvrđuje OC 3 - Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta.

Izvještaj uključuje i praćenje dimenzije uticaja na zaštitu životne sredine kroz realizaciju operativnih ciljeva. Posebno se ističe cilj transformacije neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost uz fokus na zelena radna mjesta, naročito u sektorima turizma, poljoprivrede i saobraćaja. Program je usklađen sa Evropskim zelenim planom, Zelenom agendom za Zapadni Balkan i ciljevima održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine.

Programom je definisano da će finansiranje operativnih ciljeva zavisiti od godišnjeg Zakona o budžetu Crne Gore, godišnjih budžeta JLS, kredita, EU i IPA fondova i ostalih donacija, pa je tako za sprovođenje aktivnosti predložen finansijski okvir iz nacionalnog budžeta, IPA, donatorskih programa,

privatni sektor.¹ Reformska agenda za Crnu Goru predviđa da se dio finansijskih sredstava alocira na mjere i aktivnosti usmjerene ka smanjenju neformalne ekonomije, pri čemu je dio isplate sredstava uslovljen stepenom realizacije ovog programa.

U Izvještaju EK za Crnu Goru za 2025. godinu navodi se da napredak u suzbijanju neformalne ekonomije ostaje spor i šteti konkurentnosti Crne Gore. „Neprijavljeni rad je posebno štetan za mala i srednja preduzeća (MSP) i mikropreduzeća u sektoru usluga koji posluju zakonito“².

U narednom periodu realizaciju aktivnosti Programa potrebno je uskladiti sa aktivnostima Reformske agende, uz istovremeno dodatno unapređenje poslovnog ambijenta kroz jačanje preventivnih mjera koje doprinose rastu prihoda. Poseban akcenat treba staviti na otklanjanje nedostataka institucionalnog i regulatornog okruženja, kao i na ublažavanje slabosti na tržištu rada i jačanje nedovoljnih kapaciteta državnih organa za efikasno sprovođenje zakona. Ovi elementi trebalo bi da predstavljaju i osnovu za izradu novog programa, kojem će prethoditi sprovođenje novog istraživanja preduzeća i domaćinstava.

II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

MF, u saradnji sa nadležnim organima zaduženim za sprovođenje aktivnosti iz Programa i uz stručnu podršku UNDP-a Crna Gora, pripremiло je drugi Izvještaj o realizaciji Programa za 2025. godinu³. Opšti cilj Programa je smanjenje učešća neformalne ekonomije u BDP, u odnosu na posmatranu bazu godinu (2022.godinu) kada je siva ekonomija u **formalnom sektoru u Crnoj Gori iznosila 20,6% BDP**⁴.

Pored Opšteg cilja Program sadrži i pet (5) operativnih ciljeva sa pratećim indikatorima i 68 aktivnosti, koji vode do ostvarenja opšteg cilja. Takođe, Programom je definisana dinamika realizacije aktivnosti, nadležni organ za realizaciju aktivnosti, ali i dinamika, način i struktura izvještavanja i izvori finansiranja aktivnosti. U okviru pet (5) operativnih ciljeva su definisane stimulativne / preventivne i aktivnosti odvracanja.

Slika 1. Pregled opšteg, operativnih ciljeva, indikatora učinka i ukupnog broja aktivnosti

Izvor: MF

¹ Planirano je da dodatna sredstva iz budžeta za implementaciju Programa budu opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu od najmanje 7 miliona eura u periodu 2024-2026.godina. Iz IPA fondova se očekuje podrška od najmanje 2,5 miliona eura za period od 3 godine (prvenstveno za podršku zaposlenosti); dok se najmanje 20 miliona eura odnosi na kredite i donacije iz drugih izvora, dominantno za proces digitalizacije i uvođenje integrisanog informacionog sistema UPC).

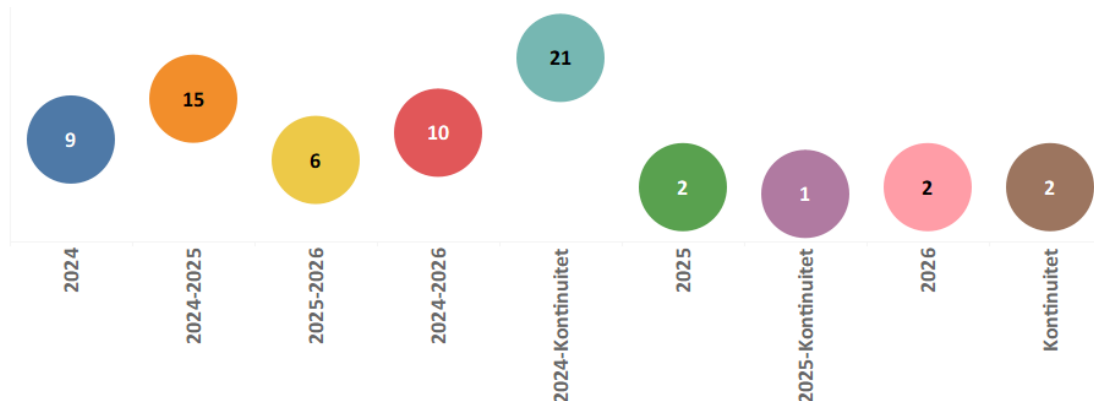
² Izvještaj EK, str. 69.

³ Program je donesen, najvećim dijelom, u cilju smanjenja neformalnosti kod registrovanih privrednih društava (u daljem tekstu: preduzeća) i preduzetnika/preduzetnica, uključujući prvenstveno poresku evaziju (neprijavlivanje prihoda ili trampa legalnom robom) i izbjegavanje plaćanja punih poreskih obaveza (prijavlivanje dijela zarada zaposlenih, pružanje neregistrovanih usluga i sl).

⁴ Metodologija navedenog istraživanja obuhvata istraživanje sive ekonomije samo kod registrovanih privrednih društava i preduzetnika.

Od ukupnog broja aktivnosti definisanim Programom, u ovom Izvještaju analiziramo 66 aktivnosti (od 68 aktivnosti) jer dvije (2) aktivnosti se odnose na 2026. godinu što nije predmet ovog izvjestaja. Iako se Izvještaj odnosi na 2025. godinu, u cilju metodološke preciznosti i sveobuhvatnog pristupa, biće obuhvaćene i aktivnosti iz šireg vremenskog okvira, odnosno sve aktivnosti započete u 2024. godini, kao i one čiji je početak planiran tokom 2025. godine. Ovo je prikazano i na grafiku ispod.

Pregled broja aktivnosti po godinama realizacije

Programom su definisana dva (2) indikatora uticaja, pri čemu jedan (1) indikator koji se odnosi na smanjenje učešća sive ekonomije u BDP-u trenutno nije moguće kvantifikovati, budući da se relevantni podaci mogu dobiti tek sprovođenjem novog istraživanja, koje je planirano za naredni period. Za potrebe praćenja ovog indikatora, analizirani su trendovi zasnovani na drugim javno dostupnim podacima koji mogu direktno ili indirektno ukazivati na kretanja i nivo neformalne ekonomije.

Tabela 1. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora uticaja Opšteg cilja - Smanjenje učešća neformalne ekonomije u ukupnoj privrednoj aktivnosti

RB	Uticaj	Indikator uticaja (impact indicator)	Početna vrijednost 2022.	TREND dostizanja indikatora ⁵	Vrijednost u 2025. (planirana/ostvarena)	Ciljna vrijednost 2026.
1.	Smanjeno učešće sive ekonomije u BDP	Siva ekonomija kao % BDP	20,6	↑	15,4-17,5	15,2-17,2
2.	Povećani izvorni javni prihodi u odnosu na BDP	Izvorni javni prihodi kao % BDP	40,3		(42,9 /41,3)	43

Izvor: MF

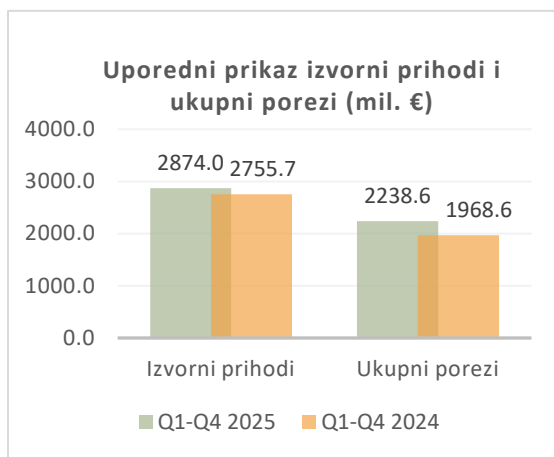
Ključna dostignuća u ispunjavanju indikatora uticaja (impact indicator), na kojima se bazira ocjena pozitivnog trenda:

- Rast crnogorske ekonomije u 2025. godini viši je u odnosu na prosjek EU i Eurozone.
- BDP je u 2025, prema preliminarnim podacima iznosio 8.170,7 mil.€ i rastao je po realnoj stopi od 2,7%.
- Pozitivni trendovi u 2025.godini zabilježeni su na tržištu rada, gdje je stopa nezaposlenosti pala na 10.5%, uz projekcije daljeg pada.
- Prosječan broj zaposlenih u januaru 2026. godine iznosio je 271,6 hiljada i povećan je 4,8% u odnosu na isti mjesec 2025.
- Registrovana stopa nezaposlenosti ZZZCG u januaru 2026. iznosila je 8,99% (pad 1,71 p.p. na godišnjem nivou).
- Prosječna neto zarada u januaru 2026. godine iznosila je 1.026 € i u odnosu na januar 2025, došlo je do rasta prosječne neto zarade za 2,2%.
- Prema preliminarnim podacima, javni prihodi u periodu januar - decembar 2025. godine iznosili su 3.357,9 mil. € ili 41,3% procijenjenog BDP-a (8.124,7 mil. €) i u odnosu na planirane niži su za 1,4 mil. € ili 0,04%. U odnosu na 2024. godinu, javni prihodi su veći za 169,5 mil. € ili 5,3%.

⁵ Simulacioni model za procjenu neprijavljene dobiti (siva ekonomija) za potrebe Programa, urađen je na osnovu:

1. makroekonomskog scenarija iz nacrta "Programa ekonomskih reformi" za period 2024-2026. godina,
2. fiskalnih projekcija iz dokumenta nacrta "Programa ekonomskih reformi" za period 2024-2026. godina, uključujući projekciju prihoda od poreza na dobit,
3. istraživanja koje je u 2022. godini uradio IPSOS: „Istraživanje među domaćinstvima i preduzećima, sa ciljem utvrđivanja obima i strukture sive ekonomije u Crnoj Gori“,
4. saopštenja o broju i strukturi poslovnih subjekata u Crnoj Gori za 2022.god.
5. podataka sa web sajta „Investitor aktivnosti“: „50 najvećih kompanija u Crnoj Gori“.

Shodno navedenom nije moguće utvrditi iznos sive ekonomije u BDP bez novog istraživanja među domaćinstvima i preduzećima koje je planirano prije završetka ovog programa, ali je moguće pratiti trend realizacije indikatora na osnovu raspoloživih podataka.

i veći je u poređenju sa prethodnom godinom za 12,8 mil. € ili 13,8%.

- Prihodi budžeta po osnovu **akciza** su ostvareni u iznosu od 403,2 mil. €, što je za 34,6 mil. € ili 9,4% veće u odnosu na 2024. godinu, što je i na nivou planiranog za 2025. godinu. Posmatrano po strukturi akciza, najveći rast bilježe akcize na mineralna ulja i njihove derivate, i to za 11,1 mil. € ili 5,6% u odnosu na 2024. godinu i akcize na duvan i duvanske proizvode, za čak 20,5 mil. € ili 17,2% u odnosu na prethodnu godinu.
- Ukupna naplata **prihoda od igara na sreću u 2025 godini** iznosila je 43,6 mil. € ili 0,5% BDP, što predstavlja rast u odnosu na 2024.godinu kada je ovaj prihod imao 33,8 mil. € ili 0,4% BDP.
- **Ostali prihodi** u posmatranom periodu ostvareni su u iznosu od 54,5 mil. €, što je za 2,2 mil. € ili 4,2% veće u odnosu na plan, dok je navedena kategorija prihoda manja u odnosu na posmatrani period 2024. godine za 37,7 mil. € ili 40,9%. Razlog odstupanja je prvenstveno izvršenje ove kategorije prihoda budžeta u 2024. godini po osnovu jednokratnih prihoda.
- Prema preliminarnim podacima, **izvorni prihodi budžeta jedinica lokalne samouprave** u periodu januar - decembar 2025. godine iznosili su 483,9 mil. € ili 6,0% BDP-a i odnosu na ostvarene u istom periodu 2024. **veći su za 51,2 mil. € ili 11,8%**, dok su u odnosu na planirane veći za 10,7 mil. € ili 2,3%. Prihodi od poreza iznosili su 302,0 mil.€ ili 3,7% BDP-a, a u odnosu na uporedni period prethodne godine veći su za 50,7 mil. €.⁶
- Rast naplate poreskih kategorija u 2025. godini je kompenzovao pad prihoda po osnovu doprinosa.

- Na kraju četvrtog kvartala **porez na dobit pravnih lica** ostvaren je u iznosu od 233,4 mil. €, što predstavlja značajan rast, i to u iznosu od 19,5 mil. € ili 9,1% u odnosu na isti period 2024. godine, što je i za 13,6 mil. € ili 6,2% više u odnosu na plan za 2025. godinu.

- U istom periodu **porez na dohodak fizičkih lica** ostvaren je u iznosu od 112,0 mil. €, što je za 23,9 mil. € ili 27,1% veće u odnosu na 2024. godinu i iznad je godišnjeg plana za 3,7 mil. € ili 3,4%.

- Snažan rast bilježi i **porez na dodatu vrijednost** koji je ostvaren u iznosu od 1.403,7 mil. €. Ova kategorija prihoda budžeta veća je u odnosu na prethodnu godinu za čak 181,1 mil. € ili 14,8% i za značajnih 31,1 mil. € ili 2,3% veće u odnosu na plan za 2025. godinu. U navedenom periodu, snažna naplata PDV-a ostvarena je uz istovremeno značajan rast povraćaja PDV-a (bez transfera) koji je u istom periodu iznosio 105,6 mil. €

⁶ Jedinice lokalne samouprave su u 2025. godini ostvarile značajne uštede za budžete opština kroz učešće u kreiranju zakonskog okvira i donošenju amandmana na zakone koji utiču i na lokalnu fiskalnu disciplinu i administraciju. Rad na normativnim aktivnostima (npr. izmjene zakona o planiranju prostora, poreskom opterećenju i drugim propisima) ima implikacije na smanjenje administrativnih barijera i podsticanje formalizacije privrednih aktivnosti. Aktivnosti zajednice su dovele do podrške opštinama kroz EU projekte i grantove, što indirektno pojačava kapacitete lokalnih vlasti da promoviraju formalno poslovanje. (izvor: Zajednica opština Crne Gore).

- Izraženi trendovi unapređenja digitalnih alata u PU i UC, povećanja formalizacije u pojedinim sektorima, naročito u turizmu, kao i unapređenja međuinstitucionalne saradnje.

Ključna dostignuća u okviru operativnih ciljeva tokom 2025. godine

Operativni cilj 1. Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta

- Crna Gora država sa jednim **od nižih poreskih opterećenja na rad** u Evropi, budući da „poreski klin“ za prosječnu zaradu iznosi približno 16%, dok u slučaju minimalne zarade od 800,00 € iznosi 13,5%, a na 600,00 € iznosi 11,1%.
- **Omogućen ulazak inspektora u privatni posjed** po nalogu suda, bez asistencije policije (kroz izmjene Zakona o prekršajima i izmjene Zakona o inspekcijском nadzoru). **Zakon o prekršajima** usvojen 27. februara 2026. godine kojim se propisuje mogućnost da organi inspekcijскоg nadzora, odnosno inspektori⁷, u cilju nesmetanog vršenja nadzora i u slučajevima postojanja osnovane sumnje da je učinjen prekršaj iz zakona koji uređuje poresku administraciju, mogu od suda zahtijevati izdavanje naredbe za ulazak u stan i druge prostorije.
- Usvojen **novi Zakon o igrama na sreću 2025. godine**, prvi put nakon više od 20 godina (uvedena jasna pravila, moderni mehanizmi nadzora i transparentnije poslovanje u sektoru). Zakon je značajno unaprijedio regulaciju sektora igara na sreću i borbu protiv sive ekonomije.
- Usvojen novi **Zakon o privrednim društvima**, 31. jula 2025. godine koji uvodi mogućnost elektronskog osnivanja društava sa ograničenom odgovornošću, djelova privrednih društava i djelova stranih privrednih društava, bez fizičkog prisustva osnivača, čime se pojednostavljuje pokretanje poslovanja i podstiče formalizacija privrednih aktivnosti. Definisan je i institut dopunske djelatnosti.
- Usvojen **Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata**, 31. jula 2025. godine kojim se uvodi elektronska registracija i digitalno podnošenje prijave uz kvalifikovani elektronski potpis. Time se pojednostavljuju i ubrzavaju postupci, jača transparentnost i pravna sigurnost, uz unapređenje kontrole podataka u registru. Zakon je usmjeren i na dalju digitalizaciju administracije i usklađivanje sa EU standardima.
- u julu 2025. godine Vlada je utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju ilegalnog poslovanja** kojim se unapređuje regulatorni okvir u ovoj oblasti.
- usvojen novi **Zakon o kontroli države pomoći** ("Službeni list CG", br. 89/2025)⁸,
- u martu 2025. godine, **Savjet za konkurentnost usvojio je ažurirani akcioni plan za eliminisanje biznis barijera** identifikujući 11 ključnih barijera i 37 konkretnih aktivnosti koje se klasifikuju u četiri oblasti: suzbijanje sive ekonomije, unapređenje poslovnog okruženja, unapređenje zakonodavnog okvira i povećanje efikasnosti javne uprave⁹.

⁷ Odredbama Zakona o prekršajima predviđeno da pravo ulaska u stanove i druge privatne prostorije neregistrovanih privrednih subjekata imaju isključivo inspektori koji primjenjuju propise iz poreske administracije.

⁸ Odredbama čl. 59 i 60 propisane su kaznene odredbe za davaoce državne pomoći, odnosno odgovorna lica u tim slučajevima. Svi davaoci državne pomoći su obaviješteni da moraju da provjere/dopune dodijelenu državnu pomoć po svakom korisniku od 2020. godine. Dalje aktivnosti Agencije za zaštitu konkurencije će biti upućivanje urgencije prema svim davaocima (institucijama - ministarstvima i lokalnim samoupravama) koji do sada nijesu unijeli svoje podatke kroz raspoložive Registre da to i učine, kako bi izbjegli postupanje po kaznenim normama.

⁹ Ovaj plan predstavlja konkretan set koraka koje Vlada i institucije treba da sprovedu kako bi se uklonile regulatorne i administrativne prepreke koje otežavaju poslovanje i formalizaciju ekonomskih aktivnosti.

- donešeno novo Uputstvo o sprovođenju analize uticaja propisa i sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa, kojim se propisuje način sprovođenja analize uticaja, sačinjavanje izvještaja o sprovedenoj analizi uticaja, kao i dostavljanje tog izvještaja MF radi davanja mišljenja
- Postignut napredak u carinjenju turske i kineske robe i polovnih vozila (povećana carinska vrijednost kineske robe).
- **PU implementirala IRMS** (Integrirani sistem za upravljanje prihodima) koji je u produkcionalnoj upotrebi od 12. januara 2026.godine. U okviru ovog sistema uspostavljen je i novi portal PU (irms.tax.gov.me).
- UC nastavila sa sprovođenjem aktivnosti na uspostavljanju CDS Sistema (sistema carinskih odluka), čime se doprinosi smanjenju administrativnih barijera, ubrzanju carinskih postupaka i olakšavanju poslovanja privrednim subjektima.
- sprovedeno istraživanje sive ekonomije na lokalnom nivou.
- istraživanje PKCG među privrednicima pokazuje da je prosječna ocjena poslovnog ambijenta u 2025. godini iznosila 2,47 (na skali od 1 do 5), što predstavlja **blago poboljšanje** u odnosu na 2,37 iz 2024. godine.
- prema Indeksu lakoće poslovanja koji objavljuje Savjet stranih investitora (Montenegrin Foreign Investors Council), Crna Gora je u 2025. godini zadržala **isti nivo kao** i prethodne 2024. godine, sa ocjenom 6,5.

Operativni cilj 2. Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju

- broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2025. godini iznosio je 63 823, što **predstavlja povećanje od 8,2% u odnosu na 2024. godinu**, kada ih je bilo 58 998.
- u 2025. izvršeno je ukupno **90.371 inspekcijskih pregleda**, tokom kojih je utvrđeno **27.335 nepravilnosti**. Na osnovu zatečenog stanja izdato je **24.104 prekršajnih naloga**, uz ukupni iznos novčanih kazni od **7.890.911,09 €**. Pored toga, rješenjem je izrečeno **169 novčanih kazni**, u ukupnom iznosu od **313.550 €**. Takođe, podnijet je **821 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka**.
- u okviru pripreme i trajanja ljetnje turističke sezone 2025. godine, u šest primorskih opština sprovedeno je ukupno **9.652 inspekcijska nadzora**.
- u 2025. godini inspekcija za drumski saobraćaj izvršila je 12.393 inspekcijskih nadzora (20% manje u odnosu na 2025.godinu), izdala 1497 prekršajnih naloga (48% više u odnosu na 2024.) u iznosu od 624.950.,00 € (za 54.260,00 € više u odnosu na 2024.).
- prema izvještaju građevinske inspekcije u prošloj godini pokrenuto je i sprovedeno 829 inspekcijskih nadzora, po inicijativama ili po službenoj dužnosti.
- UP evidentirala je, po osnovu krivičnog djela iz člana 308b Krivičnog zakonika – Neovlašćena eksploatacija i oštećenje pri eksploataciji riječnog nanosa, pet krivičnih prijava protiv šest lica tokom 2024. godine, odnosno šest prijava protiv devet lica tokom 2025. godine.
- Tržišna inspekcija je tokom 2025. godine izvršila ukupno 13.708 inspekcijskih pregleda i to: 8.339 redovnih, 1.037 po inicijativama i 4.332 kontrolna inspekcijska pregleda. Utvrđeno je 5.878 nepravilnosti, donijeto 5.272 rješenja i 425 ukazivanja, dok je u 100 slučajeva nepravilnost otklonjena u toku pregleda (član 32 ZIN). Zbog učinjenih prekršaja tržišni inspektori su izdali 9.079 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.777.340,00€, a podnijeto je i 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

- u 2025. godini ojačane su aktivnosti nadležnih inspekcija na uklanjanju nelegalnih objekata unutar zaštićenih prirodnih područja. Tokom 2025. godine **uklonjene 40 nelegalnih struktura unutar parkova**, koje su ranije podizane bez odgovarajućih dozvola i u suprotnosti sa propisima zaštite prirode i prostornog planiranja.
- ukupan broj dolazaka turista, prema preliminarnim podacima, u 2025. godini iznosio je 2,73 miliona što je za 4,67% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 15,37 miliona noćenja, što predstavlja pad od 1,46%. Broj dolazaka stranih turista povećan je za 4,33%, dok je broj njihovih noćenja smanjen za 1,82%.
- proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama u 2025. godini iznosila je 242.841 m³, što je za 11,56% više u odnosu na isti period prethodne godine.
- prema preliminarnim podacima u 2025. godini, **neto priliv SDI** iznosio je 530,66 miliona €, što je za 8,04% više u odnosu na 2024. godinu. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 1.018,01 milion € i veći je za 14,24% u odnosu na uporedni period.
- usvojen **Zakon o Kreditno garantnom fondu Crne Gore**, čime se stvara pravni okvir za osnivanje fonda koji treba da olakša pristup finansiranju mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima, što je dugogodišnji biznis izazov posebno za formalne subjekte i start-up sektore.
- novim **Zakonom o izgradnji objekata** usvojen 2025. propisao je jednostavni proceduru za dobijanje građevinske dozvole.
- usvojen **Zakon o legalizaciji bespravnih objekata** ("Službeni list Crne Gore", br. 91/25 i 18/26). Stupanjem na snagu Zakona o legalizaciji bespravnih objekata stupila je na snagu zabrana prometovanja bespravnih objekata.
- u julu 2025.godine usvojen novi **Zakon o računovodstvu** u pravcu regulisanja računovodstvene profesije.
- usvojen **Zakon o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti**.
- **osnovana Uprava za legalizaciju bespravnih objekata** Uredbom o osnivanju i načinu rada državne uprave.
- razvoj digitalnih platformi i AI podrške **za legalizaciju** bespravno izgrađenih objekata i izdavanje građevinskih dozvola.
- u 2025. godini, pokrenuta reforma upravljanja šumama uspostavljanjem normativnog okvira za osnivanje državne kompanije „**Crna Gora Šume**“.
- u okviru suzbijanja nelegalne eksploatacije riječnih nanosa, šljunka i pijeska kroz otklanjanje nelegalnih objekata, koji su u funkciji eksploatacije riječnih nanosa, tokom 2025. godine ukupno je **podneseno sedam krivičnih prijava** protiv 11 fizičkih i jednog pravnog lica za 11 krivičnih djela.
- u 2025. godini implementiran **Program za razvoj i promociju zanatstva za 2025. godinu**, u okviru kojeg je odobreno 38 prijava. Ukupno odobreni i isplaćeni iznos finansijske podrške u 2025. godini iznosio je 288.038,70 €.
- UC je tokom 2025. godine **sprovela aktivnosti na uništenju zaplijenjenih duvanskih proizvoda**.

Operativni cilj 3. Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta

- u 2025. godini nastavljen trend pada stope nezaposlenosti. Stopa nezaposlenosti pala na 10.5%.
- novim **Zakon o privrednim društvima** iz 2025. godine, definisan je i institut dopunske djelatnosti.
- u četvrtom kvartalu 2025. godine aktivnog stanovništva bilo je 307,7 hiljada, od kojih je 274,2 hiljade ili **89,1% zaposlenih** i 33,5 hiljada ili **10,9% nezaposlenih** lica.
- broj zaposlenih u odnosu na prethodni kvartal smanjen je za 3,9%, dok je broj nezaposlenih u odnosu na prethodni kvartal povećan za 5,0%.
- stanovništvo van radne snage (15-89 godina starosti) čini 202,3 hiljade lica. Broj stanovništva van radne snage u odnosu na prethodni kvartal je povećan za 5,1%.
- za starosnu grupu od 15 do 89 godina u četvrtom kvartalu 2025. godine stopa aktivnosti je 60,3%, stopa zaposlenosti je 53,8%, stopa nezaposlenosti je 10,9% i stopa stanovništva van radne snage je 39,7%.
- od ukupnog broja aktivnog stanovništva 166,7 hiljada ili 54,2% čine muškarci, a 141,0 hiljada ili 45,8% čine žene, dok ukupan broj stanovništva van radne snage čine žene 116,5 hiljada ili 57,6%, a muškarci 85,8 hiljada ili 42,4%.
- od ukupnog broja zaposlenih 148,4 hiljade ili 54,1% čine muškarci, a 125,8 hiljada ili 45,9% čine žene, a od ukupnog broja nezaposlenih 18,3 hiljade ili 54,6% čine muškarci, a 15,2 hiljade ili 45,4% čine žene.
- najveći broj aktivnog stanovništva čine lica u starosnoj grupi od 25 do 49 godina i to 190,9 hiljada. Starosna grupa u kojoj je najveći broj stanovništva van radne snage je grupa od 65 do 89 godina, što čini 87,0 hiljada lica van radne snage.
- najveći broj zaposlenih čine lica u starosnoj grupi od 25 do 49 godina i to 167,6 hiljada zaposlenih lica. Takođe, najveći broj nezaposlenih čine lica u istoj starosnoj grupi odnosno, 23,3 hiljade nezaposlenih lica.
- prosječna bruto i neto zarada su u decembru 2025. godine, u odnosu na prethodni mjesec, povećane za 0,49%, odnosno za 0,39%.
- prosječna realna zarada bez poreza i doprinosa u decembru 2025. godine zabilježila je rast od 0,7% u odnosu na prethodni mjesec.
- VCG je u okviru reforme tržišta rada unaprijedila pravni okvir za sezonsko zapošljavanje, s ciljem da se olakša formalno zapošljavanje radnika u sezonskim djelatnostima i smanji neformalni rad.
- utvrđen je **Predlog zakona o radu na stalnim sezonskim poslovima**, kojim je formalno **uvršćena kategorija „stalni sezonski radnik“** u radno zakonodavstvo.
- sezonsko zapošljavanje dodatno podržano kroz unapređene kvote za zapošljavanje stranih radnika.

Operativni cilj 4. Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije

- Banke su tokom 2025. godine stimulisale bezgotovinska plaćanja kroz razvoj mobilnog i internet bankarstva i širenje POS mreže
- Uvođenje SEPA sistema doprinijelo jeftinijim i standardizovanim transakcijama

- tokom 2025. godine uspostavljena nova JSERP (X-Road) platforma koja predstavlja siguran i efikasan način razmjene podataka između organa i drugih subjekata obuhvaćenih Zakonom o elektronskoj upravi¹⁰.
- pripremljen Predlog zakona o identifikacionom broju, a trenutno se prikupljaju mišljenja nadležnih institucija radi sprovođenja daljih procedura i njegovog konačnog usvajanja.
- Započete aktivnosti na povezivanju Jedinstvenog informacionog sistema inspeksijskog nadzora, sa Registrima PU preko X Road platforme.
- Intenzivirane aktivnosti na digitalnom povezivanju komercijalnih banaka i PU radi automatske razmjene podataka i suzbijanja sive ekonomije (smještaj, platforme, društvene mreže).
- utvrđen plan uvođenja bespapirnog carinskog poslovanja i smanjenja fizičkog kontakta u postupcima
- obuke za inspektore su se obavljale u kontinuitetu
- u 2025. godini tržišni inspektori su pohađali obuke koje su sprovedene u dijelu inspeksijskog nadzora, upravnog postupka, prekršajnog postupka, disciplinske odgovornosti, upravljanje rizicima, etike i integriteta. Takođe, učestvovali su na više seminara, sastanka i konferencija u okviru: GIZ projekta - Regio trade, u organizaciji CEFTA sekretarijata, kao i u okviru TAEX projekta. Prisustvovali su i koneferenciji u organizaciji EU4 business.
- PU u kontinuitetu ažurirala Bijelu listu¹¹ u skladu sa definisanim Internim procedurama.

Operativni cilj 5. Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije

- pripremljen i objavljen **Nacrt komunikacione strategije** za smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije u Crnoj Gori za 2026. godinu.
- Tokom 2025. godine evidentno je smanjenje naknada, CBCG smanjila naknade za RTGS i DNS za 50%.
- SEPA sistem (od oktobra 2025) omogućava niže cijene transfera (oko 0,02 € za male transfere i oko 1,99 € za online transfere do 20.000 €)
- u kontinuitetu sprovedene aktivnosti koje se odnose na podizanje svijesti javnosti o pravima potrošača.
- Tokom 2024. godine podnijeto je ukupno 28 krivičnih prijava i dva izvještaja kao dopuna krivičnih prijava protiv 40 fizičkih i 29 pravnih lica, pri čemu je Budžetu Crne Gore pričinjena materijalna šteta u iznosu od 5.771.778 eura, dok je tokom 2025. godine podnijeto ukupno 47 krivičnih prijava i jedan izvještaj kao dopuna krivične prijave protiv 71 fizičkog i 55 pravnih lica, uz pričinjenu materijalnu štetu Budžetu

¹⁰ Ova platforma pojednostavljuje procese razmjene podataka, unapređuje sigurnost i podiže nivo interoperabilnosti među institucijama. Trenutno je koristi 26 organa, a glavni provajderi sistema su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji, Ministarstvo pravde, PU, Uprava za nekretnine i dr. Centralizovan pristup registrima koje vode navedene institucije može značajno olakšati koordinaciju i optimizaciju rada inspeksijskih službi, omogućiti bržu pretragu i lociranje subjekata nadzora, te stvoriti osnovu za naprednu analitiku u otkrivanju nepravilnosti u evidenciji prihoda i imovinskog stanja fizičkih i pravnih lica i dr.

¹¹ Bijelu listu čine poreski obveznici kod kojih je utvrđen najveći stepen redovnosti u izmirivanju poreskih obaveza i poštovanja poreskih propisa.

Crne Gore u iznosu od 8.547.488,24 eura. O svim preduzetim aktivnostima građani su kontinuirano informisani putem medija i društvenih mreža.

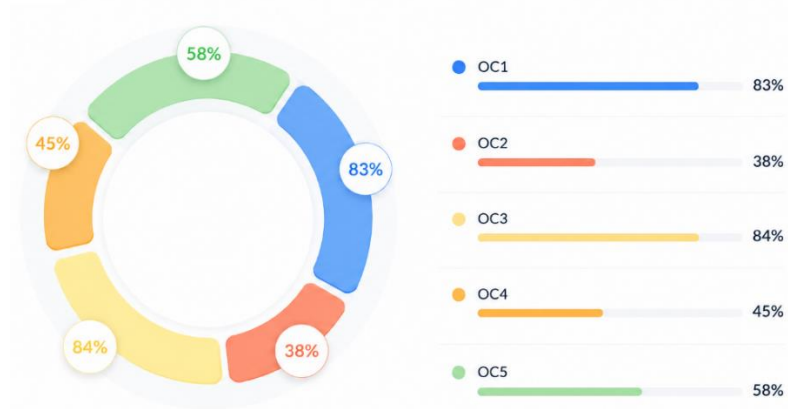
- UC priremila informativno-edukativnu kampanju namijenjenu građanima koja je planira da bude sprovedena u drugoj polovini 2026. godine, s ciljem podizanja svijesti o značaju akciznih markica i njihovoj ulozi u suzbijanju nelegalne trgovine akciznim proizvodima¹².
- kroz sredstva javnog informisanja, portale i štampane medije, službenici Uprave policije kontinuirano obavještavaju javnost o podnesenim krivičnim prijavama za krivična djela utaja poreza i doprinosa iz čl. 264 KZCG.
- Agencija za multivizuelne medije je 21.10.2025. objavila Pravilnik o komercijalnim audiovizuelnim u audiovizuelnim medijima komunikacijama, kao i Analizu učešća HFSS oglasa u TV programina (novembar 2025) 11.03.2026.godine.
- VCG je sprovedla istraživanja o veličini i karakteristikama sive ekonomije na nivou opština (npr. Podgorica, Budva, Bijelo Polje) radi preciznijeg planiranja mjera
- objavljen ažurirani registar, kao dio mjera za transparentnije poslovanje i smanjenje neformalnih aktivnosti.
- pokrenuta javna kampanja „**Voli svoj grad – poštuj svoj rad – registruj smještaj**“.
- sprovedena promocija i šira primjena sistema za online prijavu gostiju.
- u turističkim zonama sprovedene su aktivnosti za uklanjanje tzv. „**dilera soba**“ – osoba koje na ulici posreduju u izdavanju neregistrovanog smještaja. U 2025. su uvedena **stroža pravila za izdavanje objekata, posebno nelegalno izgrađenih,**

Prema stepenu realizacije aktivnosti, najveći procenat ostvaren je u okviru OC1, zatim slijede OC3, OC5 i OC4, dok je najniži nivo realizacije zabilježen kod OC2, što je prikazano i na grafiku ispod.

Grafik 3: Procenat realizovanih aktivnosti po OC

¹² Kampanja će biti usmjerena na informisanje javnosti o tome kako da prepoznaju originalne akcizne markice na proizvodima (duvanskih proizvoda i alkoholnih pića), zbog čega je važno kupovati proizvode koji su propisno obilježeni, kao i o negativnim posledicama kupovine neobilježenih akciznih proizvoda po državni budžet, tržište i bezbjednost potrošača. Kroz različite kanale komunikacije, uključujući medije, društvene mreže, i druge informativne platforme, UC će na ovaj način građanima približiti način funkcionisanja sistema akciznih markica, i značaj njihove primjene u borbi protiv sive ekonomije.

Procenat realizovanih aktivnosti po OC

Operativni cilj 1 - Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta

Ovim ciljem planirano je unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljanje poreske administracije i smanjenje nameta. Ovo naročito kroz proces digitalizacije, smanjenjem broja i visine pojedinih nameta i ukupnim poboljšanjem regulatornog okruženja. Kada su u pitanju parafiskaliteti, dodatno rasterećenje se postiže smanjenjem njihovog broja ili njihovim objedinjavanjem, što je neophodno realizovati u tijesnoj saradnji sa jedinicama lokalne samouprave. Ostvarivanje ovog cilja realizuje se dominantno stimulativnim mjerama, ali i njihovom kombinacijom i sa restriktivnim aktivnostima, odnosno aktivnostima odvratanja.

U okviru ovog operativnog cilja definisana su četiri(4) indikatora učinka kako bi se njegova realizacija mogla lakše pratiti. Na osnovu tabele koja je u nastavku može se zaključiti da su svi planirani indikatori u potpunosti postignuti. Crna Gora se nalazi među zemljama sa najnižim poreskim opterećenjem rada u Evropi, što se ogleda u činjenici da „poreski klin“ za prosječnu zaradu iznosi približno 16%. Posebno je značajno da su ostvareni rezultati bolji od planiranih, imajući u vidu da poresko opterećenje na minimalnu zaradu od 800,00 € iznosi 13,5%, dok na nivo od 600,00 € iznosi 11,1%. Ovakvi pokazatelji potvrđuju da je indikator u ovoj oblasti ne samo ispunjen, već i premašen u odnosu na planirane vrijednosti.

Kako bi se omogućila implementacije **pune RIA-e, MF** donijelo je novo Uputstvo o sprovođenju analize uticaja propisa i sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa, kojim se propisuje način sprovođenja analize uticaja, sačinjavanje izvještaja o sprovedenoj analizi uticaja, kao i dostavljanje tog izvještaja MF radi davanja mišljenja. Pored navedenog, sastavni dio Uputstva su dva odvojena RIA obrasca, od kojih se jedan sačinjava u postupku pripreme zakona, uredbi, odluka i pravilnika, dok se drugi sačinjava u postupku pripreme strateških dokumenata (strategija, planova, programa) i drugih akata.

Uputstvo je objavljeno u „Službenom listu Crne Gore“, broj 1/26, a njegova primjena počće 1. januara 2027. godine.

Tabela 2. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka Operativnog cilja 1 - Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta

RB	Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025. (plan/ostvarenje)	Ciljna vrijednost 2026.
1.	Smanjeno poresko opterećenje rada	Poresko opterećenje rada (%)	20,4-32	20,4-32 /16	20,4-30
2.	Povećan stepen primjene analize uticaja propisa (RIA) na centralnom nivou	Broj službenika na centralnom nivou obučenih za RIA	34	36/34	38
3.	Povećan stepen primjene analize uticaja propisa na lokalnom nivou (RIA)	Broj službenika na lokalnom nivou obučenih za RIA	44	48/25	54
4.	Analiza efekata propisa RIA sadrži MMSP test	% RIA koje sadrže MMSP test, a za koje je bio relevantan	0	15/	20

Izvor: MF

U cilju realizacije Operativnog cilja 1 - Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta u nastavku su navedene aktivnosti koje su doprinijele postizanju utvrđenih indikatora:

- Crna Gora je država sa jednim od nižih poreskih opterećenja na rad u Evropi, budući da „poreski klin“ za prosječnu zaradu iznosi približno 16%, dok u slučaju minimalne zarade od 800,00 € iznosi 13,5%, a na 600,00 € iznosi 11,1%.
- stopa realnog rasta BDP-a u četvrtom kvartalu 2025. godine iznosila je 1,5%.
- Usvojen **novi Zakon o igrama na sreću 2025. godine**, prvi put nakon više od 20 godina. Cilj donošenja je uvođenje jasnih pravila, moderni mehanizmi nadzora i transparentnije poslovanje u sektoru. Zakon je značajno unaprijedio regulaciju sektora igara na sreću i borbu protiv sive ekonomije. Novi metod licenciranja i stroži propisi omogućavaju veću transparentnost i fiskalnu kontrolu, sprječavaju nelegalno priređivanje igara i osiguravaju da sve aktivnosti budu formalno evidentirane i oporezovane. Pored toga, zakon uvodi strože standarde zaštite igrača, ograničava oglašavanje i pojačava nadzor nad operaterima, čime se smanjuje pravna nesigurnost i stvara predvidljivije, poštenije i transparentnije tržište. Na taj način, zakon doprinosi i unapređenju poslovnog ambijenta u Crnoj Gori.

- u julu 2025. godine Vlada je utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju ilegalnog poslovanja** kojim se unapređuje regulatorni okvir u ovoj oblasti. Predložene izmjene omogućavaju blokadu računa preduzeća i drugih obveznika koji ne izmiruju svoje obaveze ili nijesu uredno registrovani, kao i zabranu osnivanja novih firmi ili sticanja udjela u postojećim društvima za subjekte sa blokiranim računima ili nepodmirenim poreskim obavezama.
- usvojen novi **Zakon o kontroli države pomoći** ("Službeni list CG", br. 89/2025)¹³,
- u Nacrtu **zakona o zaštiti potrošača** transponovane su Direktive 2019/770, 2019/771 kojima se uređuje zaštita potrošača u digitalnom okruženju kao i Direktiva 2019/2161 kojom se mjenjaju četiri direktive iz oblasti zaštite potrošača uključujući i direktivu o nepoštenim poslovnim praksama koja obuhvata i oblast online prodaje.
- donešeno novo Uputstvo o sprovođenju analize uticaja propisa i sačinjavanju Izvještaja o analizi uticaja propisa, kojim se propisuje način sprovođenja analize uticaja, sačinjavanje izvještaja o sprovedenoj analizi uticaja, kao i dostavljanje tog izvještaja MF radi davanja mišljenja
- u martu 2025. godine, **Savjet za konkurentnost usvojio je ažurirani akcioni plan za eliminisanje biznis barijera**, identifikujući 11 ključnih barijera i 37 konkretnih aktivnosti koje se klasifikuju u četiri oblasti: suzbijanje sive ekonomije, unapređenje poslovnog okruženja, unapređenje zakonodavnog okvira i povećanje efikasnosti javne uprave¹⁴.
- PU implementirala je IRMS (Integrirani sistem za upravljanje prihodima) koji je u produkcionoj upotrebi od 12. januara 2026.godine. U okviru ovog sistema uspostavljen je i novi portal Poreske uprave (irms.tax.gov.me).
- UC nastavila sa sprovođenjem aktivnosti na uspostavljanju bespapirnog poslovanja kroz razvoj i unapređenje elektronskog carinskog sistema koji omogućavaju elektronsko podnošenje carinskih deklaracija i prateće dokumentacije.
- UC nastavila sa sprovođenjem aktivnosti na uspostavljanju CDS Sistema (sistema carinskih odluka), čime se doprinosi smanjenju administrativnih barijera, ubrzanju carinskih postupaka i olakšavanju poslovanja privrednim subjektima. Projekat je pušten u produkciju 01.04.2026. godine.
- istraživanje Privredna komora Crne Gore među privrednicima pokazuje da je prosječna ocjena poslovnog ambijenta u 2025. godini iznosila 2,47 (na skali od 1 do 5), što predstavlja **blago poboljšanje** u odnosu na 2,37 iz 2024. godine, ali je i dalje ispod pretpandemijskog nivoa od 3,05. Istovremeno, u poređenju sa prethodnom godinom, struktura ključnih biznis barijera ostala je gotovo nepromijenjena, pri čemu se siva ekonomija i nelojalna konkurencija i dalje percipiraju kao najozbiljniji izazovi, bez značajnijih pomaka u njihovoj ocjeni.
- prema Indeksu lakoće poslovanja koji objavljuje Savjet stranih investitora (Montenegrin Foreign Investors Council), Crna Gora je u 2025. godini zadržala isti nivo kao i prethodne 2024. godine, sa ocjenom 6,5. Najbolje ocijenjen i dalje je sektor telekomunikacija sa ocjenom 7,2,

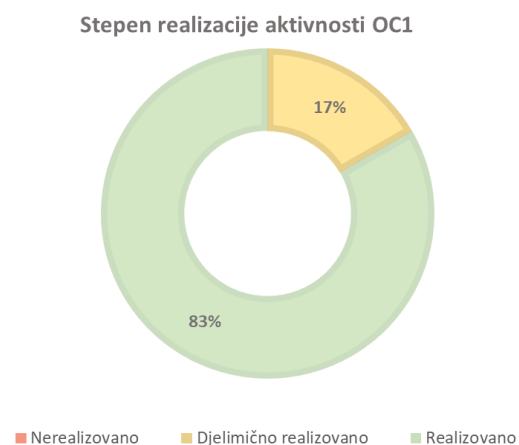
¹³ Odredbama čl. 59 i 60 propisane su kaznene odredbe za davaoce državne pomoći, odnosno odgovorna lica u tim slučajevima. Svi davaoci državne pomoći su obaviješteni da moraju da provjere/dopune dodijeljenu državnu pomoć po svakom korisniku od 2020. godine. Dalje aktivnosti Agencije za zaštitu konkurencije će biti upućivanje urgencije prema svim davaocima (institucijama - ministarstvima i lokalnim samoupravama) koji do sada nijesu unijeli svoje podatke kroz raspoložive Registre da to i učine, kako bi izbjegli postupanje po kaznenim normama.

¹⁴ Ovaj plan predstavlja konkretan set koraka koje Vlada i institucije treba da sprovedu kako bi se uklonile regulatorne i administrativne prepreke koje otežavaju poslovanje i formalizaciju ekonomskih aktivnosti. Sekretarijat Savjeta za konkurentnost prati realizaciju definisanih aktivnosti i priprema kvartalne izvještaje o stepenu njihove implementacije. Prema posljednjem izvještaju, na kraju 2025. godine ukupan stepen realizacije aktivnosti iz Akcionog plana iznosio je 47%

dok su bankarstvo, proizvodnja, energetika i trgovina zabilježili tek blagi napredak. Nasuprot tome, sektor turizma zabilježio je pad od 0,2 poena¹⁵.

Od ukupno šest aktivnosti predviđenih u okviru ovog cilja¹⁶, pet je u potpunosti realizovano, dok je jedna djelimično sprovedena. Nije bilo nerealizovanih aktivnosti, što je prikazano u grafiku ispod.

Grafik 4: Stepen realizacije aktivnosti OC1

Izazovi u realizaciji OC 1

- Neformalna ekonomije i dalje predstavlja značajnu barijeru za razvoj biznisa u Crnoj Gori.
- Napredak u suzbijanju neformalne ekonomije ostaje spor i šteti konkurentnosti Crne Gore.
- Ekonomska aktivnost u 2025. godini usporila u odnosu na 2024. godinu kada je iznosila 3.2 %.
- Na početku implementacije IRMS identifikovano je nekoliko poteškoća koje su uticale na dinamiku realizacije projekta.
- Neprijavljeni rad i dalje je razlog za zabrinutost.
- Još uvijek je evidentno prisustvo velikog broja nameta (parafiskaliteta), iako je Programom bilo planirano njihovo smanjenje.
- Česte promjene u kadrovskoj i organizacionoj strukturi u organima državne uprave.

¹⁵ Bijele knjige – Investiciona klima u Crnoj Gori 2025, Savjet stranih investitora, 2025.

¹⁶ Predviđeno je 7 aktivnosti ali jedna aktivnost se odnosi na 2026.godinu.

Operativni cilj 2 - Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju

Ostvarivanje ovog cilja planirano je kroz kombinaciju stimulativnih i preventivnih, kao i aktivnosti odvratanja (restriktivne aktivnosti). Stimulativne i preventivne aktivnosti se odnose na podsticanje registracije neregistovanih biznisa i neformalno zaposlenih, što podrazumijeva smanjenje neloyalne konkurencije i fer utakmicu među preduzetnicima i preduzetnicama, dok se restriktivne mjere dominantno baziraju na nadzoru i kontroli u skladu sa zakonskim okvirom.

Od utvrđenih indikatora učinka samo kod jednog indikatora ne postoji podatak, dok je kod ostalih zabilježeno ostvarivanje indikatora čak i više od planiranog.

Ukupan broj novoosnovanih preduzeća bilježi stabilan rast, što predstavlja ohrabrujući pokazatelj razvoja privrede. Posebno je značajno da je pozitivan trend zabilježen u svim praćenim granama djelatnosti, što ukazuje na široko zasnovan ekonomski napredak i povećano povjerenje u poslovno okruženje.

Ovakvi rezultati potvrđuju da postoji kontinuirano širenje tržišnih aktivnosti i stvaranje novih prilika za zapošljavanje i investicije.

Tabela 3. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka Operativnog cilja 2 - Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju

Rb	Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025. (ostvareno)	Ciljna vrijednost 2026.
1.	Povećan broj poslovnih subjekata	Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori	Monstat, UPC	45.675	47.930 (63823) ↑	48.686
2.	Povećan broj registrovanih poslovnih subjekata u turizmu, poljoprivredi, trgovini, saobraćaju, građevinarstvu	Broj poslovnih subjekata u turizmu	Monstat	5.494	5.569 (7402) ↑	5.832
		Broj poslovnih subjekata u trgovini		12.529	12.888 (16800) ↑	12.922
		Broj poslovnih subjekata u poljoprivredi		495	502 (604) ↑	523
		Broj poslovnih subjekata u građevinarstvu		5.236	5.348 (7795) ↑	5.765
		Broj poslovnih subjekata u saobraćaju		2.030	2.045 (2831) ↑	2.087
3.	Smanjen broj registrovanih privrednih subjekata koji ne prijavljuju dio poslovanja ili zaposlenih	% privrednih subjekata koji dijelom posluju u neformalnom sektoru	MF, Anketa	33,3	31,3 	29,5
4.	Efikasnost u naplati PDV-a	PDV jaz (% BDP)	MF, UPC	-	15.4% ↑	-

Izvor: MF, Monstat, UPC

¹⁷ Podatak će biti dostupan kada se uradi novo istraživanje (nedostupan podatak)

U cilju realizacije Operativnog cilja 2 - Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju u nastavku su navedene aktivnosti koje su doprinijele postizanju utvrđenih indikatora:

- broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2025. godini iznosio je 63 823, što **predstavlja povećanje od 8,2% u odnosu na 2024. godinu**, kada ih je bilo 58 998. Posmatrano prema polu vlasnika, u 2025. godini 74,0% poslovnih subjekata bilo je u vlasništvu muškaraca, dok je 26,0% bilo u vlasništvu žena.
- na 03.04.2026. godine, registrovano 25.160 poljoprivrednih gazdinstava.
- u 2025. izvršeno je ukupno **90.371 inspekcijskih pregleda**, tokom kojih je utvrđeno **27.335 nepravilnosti**. Na osnovu zatečenog stanja izdato je **24.104 prekršajnih naloga**, uz ukupni iznos novčanih kazni od **7.890.911,09 €**. Pored toga, rješenjem je izrečeno **169 novčanih kazni**, u ukupnom iznosu od **313.550 €**. Takođe, podniet je **821 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka**.
- u okviru pripreme i trajanja ljetnje turističke sezone 2025. godine, u šest primorskih opština sprovedeno je ukupno **9.652 inspekcijska nadzora**.
- u 2025. godini ojačane su aktivnosti nadležnih inspekcija na uklanjanju nelegalnih objekata unutar zaštićenih prirodnih područja. Tokom 2025. godine **uklonjene 40 nelegalnih struktura unutar parkova**, koje su ranije podizane bez odgovarajućih dozvola i u suprotnosti sa propisima zaštite prirode i prostornog planiranja.
- Sekretarijat Savjeta za konkurentnost razvio je projekat Žig „Ženski biznis“, zasnovan na principima međunarodnog standarda ISO IWA 34, sa ciljem pružanja podrške privrednim društvima u vlasništvu žena i unapređenja njihove vidljivosti, pristupa finansijama i tržišnih prilika. U okviru projekta izdato je ukupno 279 žigova, a podaci su javno dostupni kroz online registar. Projekat predstavlja jednu od ključnih inicijativa usmjerenih na jačanje ekonomskog osnaživanja žena i promociju inkluzivnog i održivog poslovnog ambijenta u Crnoj Gori.
- UP evidentirala je, po osnovu krivičnog djela iz člana 308b Krivičnog zakonika – Neovlašćena eksploatacija i oštećenje pri eksploataciji riječnog nanosa, pet krivičnih prijava protiv šest lica tokom 2024. godine, odnosno šest prijava protiv devet lica tokom 2025. godine.
- ukupan broj dolazaka turista, prema preliminarnim podacima, u 2025. godini iznosio je 2,73 miliona što je za 4,67% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 15,37 miliona noćenja, što predstavlja pad od 1,46%. Broj dolazaka stranih turista povećan je za 4,33%, dok je broj njihovih noćenja smanjen za 1,82%.
- proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama u 2025. godini iznosila je 242.841 m³, što je za 11,56% više u odnosu na isti period prethodne godine.
- prema preliminarnim podacima u 2025. godini, neto priliv stranih direktnih investicija iznosio je 530,66 miliona €, što je za 8,04% više u odnosu na 2024. godinu. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 1.018,01 milion € i veći je za 14,24% u odnosu na uporedni period.
- Usvojen novi **Zakon o privrednim društvima Crne Gore**, 31. jula 2025. godine koji uvodi mogućnost elektronskog osnivanja društava sa ograničenom odgovornošću, djelova privrednih društava i djelova stranih privrednih društava, bez fizičkog prisustva osnivača, čime se pojednostavljuje pokretanje poslovanja i podstiče formalizacija privrednih aktivnosti. Definisana je i institut dopunske djelatnosti, što

predstavlja značajan iskorak u pravcu fleksibilnijeg poslovanja¹⁸. Istovremeno, zakon pojačava kontrolu identiteta i transparentnost vlasništva kroz obaveznu registraciju svih promjena u Centralnom registru.

- Usvojen **Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata**, 31. jula 2025.godine kojim se uvodi elektronsku registraciju i digitalno podnošenje prijave uz kvalifikovani elektronski potpis. Time se pojednostavljaju i ubrzavaju postupci, jača transparentnost i pravna sigurnost, uz unapređenje kontrole podataka u registru. Zakon je usmjeren i na dalju digitalizaciju administracije i usklađivanje sa EU standardima.
- **Zakon o prekršajima** usvojen 27. februara 2026. godine kojim se propisuje mogućnost da organi inspeksijskog nadzora, odnosno inspektori¹⁹, u cilju nesmetanog vršenja nadzora i u slučajevima postojanja osnovane sumnje da je učinjen prekršaj iz zakona koji uređuje poresku administraciju, mogu od suda zahtijevati izdavanje naredbe za ulazak u stan i druge prostorije.
- usvojen **Zakon o Kreditno garantnom fondu Crne Gore**, čime se stvara pravni okvir za osnivanje fonda koji treba da olakša pristup finansiranju mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima, što je dugogodišnji biznis izazov posebno za formalne subjekte i start-up sektore.
- novim **Zakonom o izgradnji objekata** koji je usvojen 2025. propisao je jednostavni proceduru za dobijanje građevinske dozvole za porodične stambene objekte do 300m², i definisano da revizija projekta nije potrebna i da nije obavezno angažovanje stručnog nadzora, što značajno utiče na smanjenje troškova izgradnje i uklanja administrativne barijere. Propisano i da se naknada za građenje može (odlukom jedinice lokalne samouprave) umanjiti do 50% iznosa, što predstavlja značajnu povoljnost za domaćinstva u dijelu umanjenja troškova izgradnje stambenih objekata.
- usvojen Zakon o legalizaciji bespravnih objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 91/25 i 18/26). Stupanjem na snagu Zakona o legalizaciji bespravnih objekata stupila je na snagu zabrana prometovanja bespravnih objekata, odnosno objekata u čiji je list nepokretnosti upisana zabilježba da je isti izgrađen bez građevinske dozvole, bez upotrebne dozvole ili bez prijave građenja.
- predviđeno je formiranje jedinstvene inspekcije u oblasti građevinarstva umjesto dosadašnje tri. U 2025. godini donijeti su novi zakoni (Zakon o uređenju prostora, Zakon o izgradnji objekata i Zakon o legalizaciji bespravnih objekata) koji uređuju oblast planiranja prostora, izgradnje i bespravne gradnje, uvodeći nova rješenja u sistem nadzora.
- razvoj digitalnih platformi i AI podrške **za legalizaciju** bespravno izgrađenih objekata i izdavanje građevinskih dozvola.
- u julu 2025.godine usvojen novi **Zakon o računovodstvu** u pravcu regulisanja računovodstvene profesije. Zakon je stupio na snagu 8. avgusta 2025.
- usvojen **Zakon o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti** (Sl. list CG br. 89/2025 od 05.08.2025. godine).

¹⁸ Privrednim društvima je omogućeno da, pored svoje pretežne djelatnosti, obavljaju i druge srodne djelatnosti bez potrebe za složenim administrativnim procedurama i dodatnim registracijama za svaku pojedinačnu aktivnost. Ova novina smanjuje birokratske barijere i troškove poslovanja, a istovremeno podstiče preduzetnike da svoje aktivnosti obavljaju u okviru formalne ekonomije umjesto u sivoj zoni. Time se povećava efikasnost poslovanja, olakšava prilagođavanje tržištu i doprinosi većoj pravnoj sigurnosti.

¹⁹ odredbama Zakona o prekršajima predviđeno da pravo ulaska u stanove i druge privatne prostorije neregistrovanih privrednih subjekata imaju isključivo inspektori koji primjenjuju propise iz poreske administracije.

- osnovana Uprava za legalizaciju bespravnih objekata Uredbom o osnivanju i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 72/24, 90/24, 93/24, 93/24, 104/24, 39/25, 97/25, 148/25, 164/25 i 27/26).
- VCG utvrdila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrede i ruralnom razvoju** koji je u skupštinskoj proceduri.
- pripremljen Predlog strategije razvoja šuma i šumarstva za petogodišnji period (2026-2031) koja sadrži strateški cilj „Borba protiv bespravnih sječa i drugih nelegalnih aktivnosti u šumama“.
- u 2025. godini, VCG pokrenula reformu upravljanja šumama uspostavljanjem normativnog okvira za osnivanje državne kompanije „**Crna Gora Šume**“, kojom je planirano da ovo privredno društvo preuzima kontrolu nad državnim šumama i plasmanom drveta putem javnih tendera.
- u kontinuitetu se kroz programe podrške aktivno pomagalo svim zainteresovanim fizičkim i pravnim licima u svrhu pokretanja preduzetničkih aktivnosti odnosno svog biznisa. MER u saradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju (JICA) i u 2025. godini sprovodilo je **Program nefinansijske podrške - obuka mentora** koji je pojedinačnim mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSp) iz cijele Crne Gore pružio besplatnu individualnu pomoć i podršku u cilju unapređenja njihovog poslovanja.
- započete aktivnosti na izradi **Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2026.** godinu u okviru kojeg se nalazi i mjera koja je u funkciji podsticanja registracije seoskih domaćinstava.
- u okviru suzbijanja nelegalne eksploatacije riječnih nanosa, šljunka i pijeska kroz otklanjanje nelegalnih objekata, koji su u funkciji eksploatacije riječnih nanosa, tokom 2025. godine ukupno je **podneseno sedam krivičnih prijava** protiv 11 fizičkih i jednog pravnog lica za 11 krivičnih djela.
- u 2025. godini implementiran **Program za razvoj i promociju zanatstva za 2025. godinu**, u okviru kojeg je odobreno 38 prijava. Ukupno odobreni i isplaćeni iznos finansijske podrške u 2025. godini iznosio je 288.038,70 €. Novoregistrovanim zanatlijama kroz zasebnu komponentu dodijeljeno je ukupno 49.148,58 €, što predstavlja 17,06 % ukupno opredijeljenih sredstava kroz program podrške.
- sprovedene aktivnosti na izmjenama i usklađivanju propisa, posebno Zakona o akcizama, uključujući uvođenje zakonskog osnova za implementaciju EMCS (sistema elektronskog praćenja kretanja akciznih proizvoda)²⁰.
- UC je tokom 2025. godine sprovela aktivnosti **na uništenju zaplijenjenih duvanskih proizvoda**. Na osnovu Odluke VCG od 12. juna 2025. godine o uništenju duvanskih proizvoda, postupak uništenja realizovan je u periodu jun–avgust 2025. godine. Tom prilikom uništeno je ukupno 148.139 paketa cigareta, 5.456 šteka i 103 paklice cigareta, 526 paketa rezanog duvana, kao i 1.136 paketa aroma za nargile.
- elektronski katalog cijena motornih vozila kontinuirano se unapređivao kroz dopunjavanje baze podataka aktuelnim tržišnim cijenama vozila, plovila i radnih mašina, prikupljenim od ovlašćenih uvoznika i referentnih kataloga, kao i kroz inpute korisnika sa terena koji

²⁰ Projekat se implementira kroz IPA 2024 Projekat "Nadogradnja nacionalne aplikacije do potpuno funkcionalnog EMCS", te zakonskog osnova za implementaciju nacionalnog Track&Trace sistema, kroz izmjene Zakona o ograničenju upotrebe duvanskih proizvoda i usvajanja odgovarajućeg tehničkog podzakonskog propisa.

doprinosu preciznijem evidentiranju realnih tržišnih vrijednosti. Sistem omogućava brzu i preciznu procjenu vrijednosti upotrebljivanih vozila²¹.

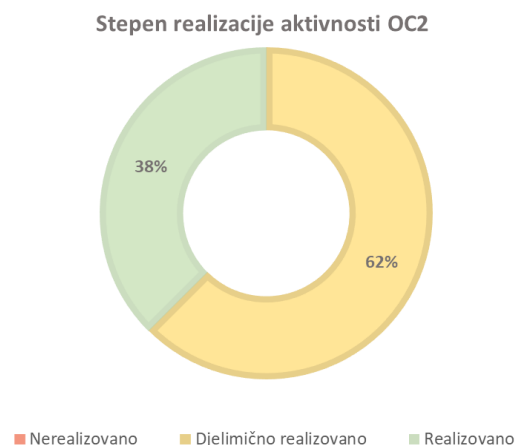
- testiran novi softver za obračun amortizacije vozila sa unaprijeđenim kriterijumima procjene vrijednosti.
- u 2025. godini inspekcija za drumski saobraćaj izvršila je 12.393 inspeksijskih nadzora (20% manje u odnosu na 2024.godinu), izdala 1497 prekršajnih naloga (48% više u odnosu na 2024.) u iznosu od 624.950,00 € (za 54.260,00 € više u odnosu na 2024.).
- sprovedena dva postupka javne nabavke za usluge izrade Strategije za legalizaciju bespravnih objekata sa Akcionim planom od 2026-2030. godine i to 09.04.2025. godine i 05.09.2025. godine, ali ni za jedan nije bilo prijavljenih.U međuvremenu je Direktorat za legalizaciju bespravnih objekata sačinio interni Akcioni plan legalizacije bespravnih objekata radi praćenja sprovođenja Zakona o legalizaciji bespravnih objekata.
- Pravilnikom u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MPPUDI iz oktobra 2025. godine osnovana je Direkcija za zaštitu prostora u okviru Direktorata za legalizaciju bespravnih objekata koja vrši poslove inspeksijskog nadzora nad primjenom zakona, podzakonskih akata i drugih propisa iz oblasti legalizacije bespravnih objekata.
- prema izvještaju građevinske inspekcije u prošloj godini pokrenuto je i sprovedeno 829 inspeksijskih nadzora, po inicijativama ili po službenoj dužnosti

Od ukupno dvadeset pet²² aktivnosti predviđenih u okviru ovog cilja, devet je u potpunosti realizovano, dok je petnaest djelimično sprovedena. Nije bilo nerealizovanih aktivnosti, što je prikazano u grafiku ispod.

²¹ U narednom tromjesečnom periodu planirano je dodatno tehničko unapređenje kataloga, uz kontinuirano sprovođenje aktivnosti na njegovom razvoju i unapređenju funkcionalnosti. Istovremeno, iako su na međunarodnom nivou usvojeni jedinstveni kriterijumi za obračun vrijednosti vozila, u Crnoj Gori isti još uvijek nijesu formalno implementirani, što predstavlja prostor za dalju harmonizaciju sa međunarodnim standardima.

²² Jedan aktivnost odnosi se na 2026. godinu pa nije obuhvaćena.

Grafik 5: Stepen realizacije aktivnosti OC2

Izazovi u realizaciji OC2

- U 2025. godini, svega 26,0% poslovnih subjekata bilo je u vlasništvu žena, dok je dominantnih 74,0% bilo u vlasništvu muškaraca. Ovakav odnos ukazuje na potrebu za dodatnim podsticajima i mjerama podrške kako bi se povećalo učešće žena u preduzetničkim aktivnostima i osnažila njihova uloga u privredi.
- U početnoj fazi implementacije novog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata zabilježene su privremene poteškoće u registraciji, nakon čega su preduzete mjere za stabilizaciju i punu funkcionalnost sistema.
- Pad broja noćenja za 1,46% u odnosu na 2024. godinu. Broj dolazaka stranih turista povećan je za 4,33%, dok je broj njihovih noćenja također, smanjen za 1,82%.
- Zakon o šumama koji je donešen 2024. godine a kojim je predviđeno osnivanje državnog preduzeća za gazdovanje šumama, koje će prodavati drvo iz državne svojine na način što će kao poreski obveznik fakturisati kupcima PDV, još uvijek preduzeće nije registrovano kao privredni subjekt, pa je drvnu masu iz državnih šuma i za ovu godinu prodala Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, bez PDV, što je uticalo jednim dijelom na poslovanje privrednih subjekata u ovoj oblasti
- Kašnjenje u donošenju Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2025. godinu.
- Česte promjene u kadrovskoj i organizacionoj strukturi u organima državne uprave
- Nedovoljno kadra u inspeksijskim organima

Operativni cilj 3. - Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta

Ovim ciljem planirana je transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta, dominantno kroz stimulatívne mjere koje podrazumijevaju donošenje novih ili izmjene postojećih zakonskih rješenja, ali i kroz uvođenje dodatnih poreskih olakšica i šema podrške, kao i aktivnosti na daljem usklađivanju sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada.

U 2025. godini zabilježen je pad stope nezaposlenosti na oko 10% (sa približno 11,5% u 2024. godini), što je prvenstveno rezultat rasta ekonomske aktivnosti, kao i povećane potražnje za radnom snagom. Dodatni doprinos smanjenju nezaposlenosti dali su i mjere za formalizaciju tržišta rada, uključujući jačanje inspekcijskih kontrola, digitalizaciju prijave zaposlenih i unapređenje pravnog okvira za sezonsko zapošljavanje, čime je omogućeno lakše angažovanje radne snage i smanjen prostor za neformalno zapošljavanje. Sve navedeno je pozitivno uticalo na ostvarivanje zacrtanih indikatora u okviru ovog cilja za 2025. godinu.

Tabela 4. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka Operativnog cilja 3 - Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta

Rb.	Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025. plan./ostvarena	Ciljna vrijednost 2026.
1.	Povećan broj zaposlenih	% povećanja broja formalno zaposlenih, godišnje	Monstat	22,9	15 ↑ u 2023 (9,27%)	16
2.	Smanjena nezaposlenost	Stopa nezaposlenosti (%)	ZZCG	20,1	17 ↑	16,5
3.	Povećan prihod centralnog budžeta od doprinosa i poreza na dohodak fizičkih lica na nivou opšte države	% rasta prihoda od doprinosa i poreza na dohodak fizičkih lica	MF	-18	27.1 % rast u odnosu na 2024 ²³ . ↑	3,2
4.	Smanjena nezaposlenosti mladih i žena	Stopa neezaposlenosti mladih 15-24 (%)	Monstat, ARS	22,3	20,5/20.2 ↑	20
		Stopa nezaposlenosti žena, starosti 15+ (%)		12,8	11,7/9,3	11,1

Izvor: MF, Monstat, ZZCG

²³ Smanjenje prihoda od doprinosa u 2025. godini rezultat je primjene nove poreske politike. Nova poreska politika uvedena je nakon izrade Programa, te je samim tim ovaj podatak nerelevantan za praćenje. Važno je naglasiti da uprkos padu doprinosa, **ukupni budžetski prihodi i dalje rastu**.

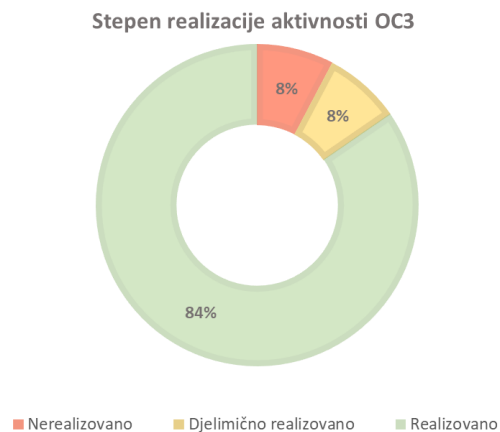
U cilju realizacije Operativnog cilja 3 - Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta u nastavku su navedene aktivnosti koje su doprinijele postizanju utvrđenih indikatora:

- Stopa nezaposlenosti u 2025. godini iznosila je 10,5%, što predstavlja smanjenje u odnosu na približno 11,5% u 2024. godini.
- u četvrtom kvartalu 2025. godine aktivnog stanovništva bilo je 307,7 hiljada, od kojih je 274,2 hiljade ili 89,1% zaposlenih i 33,5 hiljada ili 10,9% nezaposlenih lica.
- broj zaposlenih u odnosu na prethodni kvartal smanjen je za 3,9%, dok je broj nezaposlenih u odnosu na prethodni kvartal povećan za 5,0%.
- stanovništvo van radne snage (15-89 godina starosti) čini 202,3 hiljade lica. Broj stanovništva van radne snage u odnosu na prethodni kvartal je povećan za 5,1%.
- za starosnu grupu od 15 do 89 godina u četvrtom kvartalu 2025. godine stopa aktivnosti je 60,3%, stopa zaposlenosti je 53,8%, stopa nezaposlenosti je 10,9% i stopa stanovništva van radne snage je 39,7%.
- od ukupnog broja aktivnog stanovništva 166,7 hiljada ili 54,2% čine muškarci, a 141,0 hiljada ili 45,8% čine žene, dok ukupan broj stanovništva van radne snage čine žene 116,5 hiljada ili 57,6%, a muškarci 85,8 hiljada ili 42,4%.
- od ukupnog broja zaposlenih 148,4 hiljade ili 54,1% čine muškarci, a 125,8 hiljada ili 45,9% čine žene, a od ukupnog broja nezaposlenih 18,3 hiljade ili 54,6% čine muškarci, a 15,2 hiljade ili 45,4% čine žene.
- najveći broj aktivnog stanovništva čine lica u starosnoj grupi od 25 do 49 godina i to 190,9 hiljada. Starosna grupa u kojoj je najveći broj stanovništva van radne snage je grupa od 65 do 89 godina, što čini 87,0 hiljada lica van radne snage.
- najveći broj zaposlenih čine lica u starosnoj grupi od 25 do 49 godina i to 167,6 hiljada zaposlenih lica. Takođe, najveći broj nezaposlenih čine lica u istoj starosnoj grupi odnosno, 23,3 hiljade nezaposlenih lica.
- broj nezaposlenih lica u decembru 2025. godine u odnosu na novembar, manji je za 1,36%, dok je u odnosu na decembar prethodne godine manji za 14,34%.
- na kraju IV kvartala 2025.godine **porez na dohodak fizičkih lica** ostvaren je u iznosu od 112,0 mil. €, što je za 23,9 mil. € ili 27,1% veće u odnosu na 2024. godinu i iznad je godišnjeg plana za 3,7 mil. € ili 3,4%.
- prosječna bruto i neto zarada su u decembru 2025. godine, u odnosu na prethodni mjesec, povećane za 0,49%, odnosno za 0,39%.
- prosječna realna zarada bez poreza i doprinosa u decembru 2025. godine zabilježila je rast od 0,7% u odnosu na prethodni mjesec
- u 2025. godini Vlada Crne Gore je u okviru reforme tržišta rada značajno unaprijedila pravni okvir za sezonsko zapošljavanje, s ciljem da se olakša formalno zapošljavanje radnika u sezonskim djelatnostima i smanji neformalni rad.

- utvrđen je **Predlog zakona o radu na stalnim sezonskim poslovima**, kojim je formalno **uvršćena kategorija „stalni sezonski radnik“** u radno zakonodavstvo. Ovim zakonom se uređuje status zaposlenog koji se svake godine angažuje na sezonskim poslovima kod istog poslodavca, uz obavezu poslodavca da ponudi zaposlenje i u narednoj sezoni. Zakonom je predviđeno da stalni sezonski radnik bude prijavljen za penzijsko i invalidsko osiguranje i tokom perioda kada faktički ne radi, čime se unapređuje socijalna sigurnost ove kategorije radnika.
- sezonsko zapošljavanje dodatno podržano kroz unapređene kvote za zapošljavanje stranih radnika, pri čemu je za 2025. godinu u okviru godišnjih kvota predviđeno da znatan dio dozvola obuhvata sezonske radne angažmane, posebno u građevinarstvu i djelatnostima smještaja i ishrane. To je omogućilo legalno angažovanje radnika iz inostranstva u periodima najveće potražnje, uz cilj da se smanji neprijavljeno angažovanje radnika bez odgovarajućih dozvola. U praksi, ove izmjene i novi predlozi zakona predstavljaju značajan pomak ka **formalizaciji sezonskog zapošljavanja u Crnoj Gori**, jer omogućavaju jasnije pravne statusne okvire za radnike i dodatne podsticaje poslodavcima da svoja zapošljavanja obavljaju unutar zakonskog okvira, čime se smanjuje prostor za rad „na crno“ i jača fiskalna disciplina.

Od ukupno trinaest aktivnosti predviđenih u okviru ovog cilja, deset je u potpunosti realizovano, dok je dvije djelimično sprovedena, a jedna nerealizovana aktivnosti, što je prikazano u grafiku ispod.

Grafik 5: Stepen realizacije aktivnosti OC3

Izazovi u realizaciji OC3

- Mjere za suzbijanje neformalne ekonomije imale su pozitivan, ali posredan uticaj na tržište rada.
- Strukturni problemi ostaju izraženi , posebno kada je riječ o nezaposlenosti mladih, žena i niskokvalifikovane radne snage.
- u 2025. godini **doprinosi** su ostvareni u iznosu od 420,4 mil. € što je za 164,3 mil. € ili 28,1% manje posmatrano u odnosu na 2024. godinu i 28,7 mil. € ili 6,4% manje u odnosu na plan. Uprkos padu doprinosa, **ukupni budžetski prihodi i dalje rastu.**
- Niža zastupljenosti žena u aktivnom stanovništvu i zaposlenosti, kao i njihovo izraženije učešće u kategoriji stanovništva van radne snage.
- Broj nezaposlenih lica u starosnoj grupi od 25 do 49 godina i dalje predstavlja izazov.

Operativni cilj 4. - Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije

Ovim ciljem planirano je jačanje nadzornog sistema i povećanje efikasnosti inspekcija i prekršajnih sudova u borbi protiv neformalne ekonomije kroz kombinaciju stimulativnih i represivnih aktivnosti (aktivnosti odvracanja).

U 2025. nastavljen je proces jačanja digitalizacije i efikasnosti inspeksijskog i poreskog sistema, unapređenje međuinstitucionalne razmjene podataka i povezivanje informacionih sistema.

Istovremeno su dodatno osnaženi kapaciteti inspeksijskih organa kroz kontinuirane obuke, dok su pojačane kontrolne aktivnosti i primjena propisa doprinijele većoj fiskalnoj disciplini i unapređenju ukupnog sistema nadzora.

Dodatno, unaprijeđen je rad Komisije za suzbijanje neformalne ekonomije, što je doprinijelo realizaciji aktivnosti i dostizanju definisanih indikatora.

Tabela 5. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka Operativnog cilja 4 - Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije

Rb.	Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025.	Ciljna vrijednost 2026.
1.	Povećana naplata prihoda od PDV-a i akciza	% Povećanja naplate prihoda od akciza i PDV u odnosu na prethodnu godinu	MF	22,7	5,4 	4,6
2.	Funkcionalna Komisija za suzbijanje neformalne ekonomije	Broj održanih sastanaka Komisije	MF	-	12 	14
		% realizacije zaključaka Komisije		-	70 	85
		% realizacije AP za suzbijanje neformalne ekonomije		-	85 	90
		Broj zajedničkih aktivnosti organa koji učestvuju u suzbijanju neformalne ekonomije			7 	10
3.	Unaprijeđeni administrativnih kapaciteti u nadzoru nad tržištem	Stepen izvršenja planova inspeksijskog nadzora (% od ukupnog)	UPC		70 	75
		% Povećanja broja inspektora	UIP		4 	3
		% povećanja obuka inspektora			10 	10
4.	Smanjen broj prekršaja privrednih subjekata i ovlašćenih lica u privrednom poslovanju	% povećanja podnijetih prekršajnih naloga u poslovanju privrednih subjekata	Privredni sud Sud za prekršaje	-	7 	9

U cilju realizacije Operativnog cilja 4 - Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije u nastavku su aktivnosti koje su doprinijele realizaciji utvrđenih indikatora:

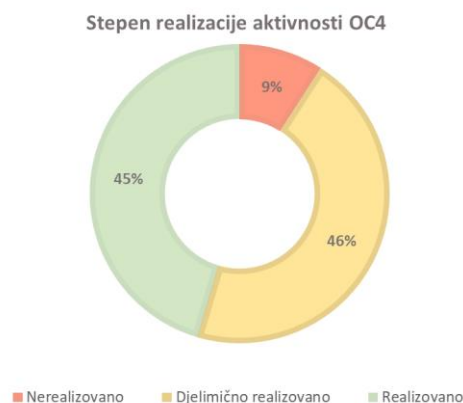
- tokom 2025. godine uspostavljena nova JSERP (X-Road) platforma koja predstavlja siguran i efikasan način razmjene podataka između organa i drugih subjekata obuhvaćenih Zakonom o elektronskoj upravi²⁴.
- Započete aktivnosti na povezivanju Jedinstvenog informacionog sistema inspeksijskog nadzora, sa Registrima Poreske uprave preko X Road platforme.
- pripremljen Predlog zakona o identifikacionom broju, a trenutno se prikupljaju mišljenja nadležnih institucija radi sprovođenja daljih procedura i njegovog konačnog usvajanja.
- Implementiran mehanizam monitoringa jednostavnih nabavki kojim se omogućava ponuđačima koji učestvuju u postupcima jednostavnih nabavki da podnesu zahtjev za monitoring postupka, čime se sprječava kršenje osnovnih principa javnih nabavki i moguće nepravilnosti pri sprovođenju ove vrste postupaka²⁵.
- Novim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama čije se usvajanje očekuje do kraja maja 2026. godine, nakon dobijanja drugog mišljenja Evropske komisije i utvrđivanja konačnog Predloga, Ministarstvo jača nadzor nad radom naručilaca sa posebnim osvrtom na sprovođenje jednostavnih nabavki.
- Obuke za inspektore su se obavljale u kontinuitetu. U 2025. godini tržišni inspektori su pohađali obuke koje su sprovedene u dijelu inspeksijskog nadzora, upravnog postupka, prekršajnog postupka, disciplinske odgovornosti, upravljanje rizicima, etike i integriteta. Takođe, učestvovali su na više seminara, sastanka i konferencija u okviru: GIZ projekta - Regio trade, u organizaciji CEFTA sekretarijata, kao i u okviru TAIEX projekta. Prisustvovali su i koneferenciji u organizaciji EU4 business.
- PU u kontinuitetu ažurirala Bijelu listu u skladu sa definisanim Internim procedurama. Bijelu listu čine poreski obveznici kod kojih je utvrđen najveći stepen redovnosti u izmirivanju poreskih obaveza i poštovanja poreskih propisa.
- Tržišna inspekcija je tokom 2025. godine izvršila ukupno 13.708 inspeksijskih pregleda i to: 8.339 redovnih, 1.037 po inicijativama i 4.332 kontrolna inspeksijska pregleda. Utvrđeno je 5.878 nepravilnosti, donijeto 5.272 rješenja i 425 ukazivanja, dok je u 100 slučajeva nepravilnost otklonjena u toku pregleda (član 32 ZIN). Zbog učinjenih prekršaja tržišni inspektori su izdali 9.079 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.777.340,00€, a podnijeto je i 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

²⁴ Ova platforma pojednostavljuje procese razmjene podataka, unapređuje sigurnost i podiže nivo interoperabilnosti među institucijama. Trenutno je koristi 26 organa, a glavni provajderi sistema su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji, Ministarstvo pravde, Poreska uprava Uprava za nekretnine i dr. Centralizovan pristup registrima koje vode navedene institucije može značajno olakšati koordinaciju i optimizaciju rada inspeksijskih službi, omogućiti bržu pretragu i lociranje subjekata nadzora, te stvoriti osnovu. za naprednu analitiku u otkrivanju nepravilnosti u evidenciji prihoda i imovinskog stanja fizičkih i pravnih lica i dr

²⁵ Od 1. januara do kraja decembra 2025. godine podnijeto je ukupno **223 zahtjeva za monitoring jednostavnih nabavki**, na koje je Ministarstvo finansija dalo 108 preporuka koje su se odnosile na ispravku nepravilnosti i ponovni pregled i ocjenu ponuda, dok su se 32 preporuke odnosile na poništenje postupka, a 2 zahtjeva su prosljeđena Inspekciji za javne nabavke radi daljeg postupanja. Ministarstvo finansija je u 66 slučajeva utvrdilo da nema nepravilnosti, dok su 7 zahtjeva ocijenjeni kao neblagovremeni a 8 kao nedozvoljeni. U periodu 1. januar – 31. mart 2026. godine pristiglo je 48 zahtjeva za monitoring jednostavnih nabavki na koje je Ministarstvo finansija dalo 17 preporuka koje su se odnosile na ispravku nepravilnosti i ponovni pregled i ocjenu ponuda, 10 preporuka za poništenje postupka, u 12 slučajeva utvrđeno je da nema nepravilnosti, dok je 1 zahtjev ocijenjen kao neblagovremen a 6 kao nedozvoljeni. U 2 slučaja je naručilac sam ispravio nepravilnost.

Od ukupno jedanaest aktivnosti predviđenih u okviru ovog cilja, pet je u potpunosti realizovano, dok su četiri djelimično sprovedene, a dvije nerealizovane aktivnosti, što je prikazano u grafiku ispod.

Grafik 5: Stepen realizacije aktivnosti OC4

Izazovi u realizaciji OC4

- Česte promjene u kadrovskoj i organizacionoj strukturi u organima državne uprave.
- Nedovoljan broj inspektora koji rade na poslovnima otklanjanja neformalne ekonomije.
- Nedovoljan broj obuka namijenjen inspektorima, naročito posebnih obuka.
- Kašnjenja u implementaciji softverskih rješenja u okviru planiranih projekata u oblasti digitalizacije.
- Nedovoljna povezanost informacionih sistema između nadležnih institucija.
- Prisutni sukobi nadležnosti koji su usporavali efikasnu razmjenu podataka i digitalizaciju u javnoj upravi.

Operativni cilj 5. - Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije

Dostizanje ovog cilja planira se kroz smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije koja je vrlo često proizvod nedovoljnog razumijevanja značaja uklanjanja neformalne ekonomije od strane šire javnosti. U tom kontekstu potrebno je sprovođenje aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti i dodatnu edukacije stejkholdera (zainteresovanih strana) o negativnim aspektima neformalne ekonomije.

U 2025.godini u segmentu informisanja javnosti o negativnim efektima neformalne ekonomije nijesu u dovoljnoj mjeri realizovane planirane aktivnosti, pri čemu su kampanje bile sporadične i nedovoljno sinhronizovane.

Izostanak sveobuhvatne komunikacione strategije od strane VCG dodatno je uticao na ograničen obim i dosljednost komunikacionih aktivnosti, što se negativno odrazilo i na ostvarivanje definisanih indikatora u ovom segmentu, koji nijesu u potpunosti ispunjeni.

Ipak, pozitivni pomaci su evidentni u dijelu povećanja upotrebe bezgotovinskih transakcija, što predstavlja važan korak ka smanjenju prostora za sivu ekonomiju i jačanju fiskalne transparentnosti.

Tabela 6. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka Operativnog cilja 5 - Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije

Rb.	Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2023.	Vrijednost u 2025.	Ciljna vrijednost u 2026.
1.	Poboljšana informisanost javnosti o negativnim efektima neformalne ekonomije	% povećanja broja sprovedenih kampanja u jednoj godini	UPC UIP	- ↑	30	25
2.	Funkcionalan sistem za elektronsko plaćanje administrativnih taksi i svih javnih nameta	% javnih nameta plaćenih elektronskim putem	MJU MF	↑ -	25	40
3.	Povećan stepen bezgotovinskog plaćanja	% povećanja transakcija na postterminalima	CBCG Udruženje banaka	↑ -	4	2

Izvor: MF, CBCG, MJU, PKCG; UP

U cilju realizacije Operativnog cilja 5 - Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije u nastavku su prikazane aktivnosti koje su doprinijele realizaciji utvrđenih indikatora:

- pripremljen i objavljen Nacrt komunikacione strategije za smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije u Crnoj Gori za 2026. godinu.
- Povodom pokretanje prvih SEPA transakcija iz Crne Gore i digitalne transformacije finansijskog sektora, CBCG je sprovedla intenzivnu i kontinuiranu kampanju. Između ostalog, na društvenim mrežama CBCG objavljen je serijal Infografika i 2 promotivna video klipa na temu SEPA plaćanja – instrukcije za građane. Na sajtu CBCG kreirani SEPA informator i Sepa kalkulator.

- Tokom 2024. godine podnijeto je ukupno 28 krivičnih prijava i dva izvještaja kao dopuna krivičnih prijava protiv 40 fizičkih i 29 pravnih lica, pri čemu je Budžetu Crne Gore pričinjena materijalna šteta u iznosu od 5.771.778 eura, dok je tokom 2025. godine podnijeto ukupno 47 krivičnih prijava i jedan izvještaj kao dopuna krivične prijave protiv 71 fizičkog i 55 pravnih lica, uz pričinjenu materijalnu štetu Budžetu Crne Gore u iznosu od 8.547.488,24 eura. O svim preduzetim aktivnostima građani su kontinuirano informisani putem medija i društvenih mreža.
- U okviru globalne kampanje Svjetska nedjelja novca (Global Money Week), u kojoj CBCG tradicionalno učestvuje, kreiran je flajer „Na internetu OPREZ, da ne bude “novca bez”! kao važan podsjetnik da prilikom kupovine na internetu moramo biti svjesni mogućih rizika. Flajer je distribuiran osnovnim i srednjim školama i fakultetima.
- Održane 2 radionice za učenike srednjih škola „Kako da se zaštitimo od finansijskih prevara i zloupotreba?“
- U periodu 2022–2025 zabilježen je značajan rast korišćenja platnih kartica. Broj korisnika kartica porastao je sa 425.984 na 495.969 (+16,4%), dok je broj izdatih kartica povećan sa 519.711 na 564.461 (+8,6%). Istovremeno, broj transakcija značajno je porastao sa 47.091.623 na 81.493.506 (+73,1%), a njihova vrijednost sa 1.240.230.000 € na 2.045.890.000 € (+65,0%);
- Internet i mobilna plaćanja (2022–2025) - Digitalni kanali plaćanja bilježe snažan rast u svim segmentima. Internet plaćanja: broj korisnika povećan je sa 169.608 na 317.565 (+87,2%), broj transakcija sa 4.431.086 na 6.451.831 (+45,6), dok je vrijednost transakcija porasla sa 14,0 mlrd € na 18,2 mlrd € (+30,2%). Mobilna plaćanja: rast je još izraženiji – broj korisnika povećan je sa 140.935 na 296.638 (+110,5%), broj transakcija sa 2.839.665 na 5.942.099 (+109,3%), a vrijednost sa 2,34 mlrd € na 5,15 mlrd € (+119,9%);
- Broj POS terminala povećan je sa 14.814 na 22.566, što predstavlja rast od 52,3%. Ovaj rast infrastrukture dodatno podržava širenje bezgotovinskih plaćanja i dostupnost kartičnih usluga na tržištu.
- u kontinuitetu sprovedene aktivnosti koje se odnose na podizanje svijesti javnosti o pravima potrošača. U prethodnom periodu organizovana brojna gostovanja predstavnika Direkcije za zaštitu potrošača i Direkcije za tržišnu inspekcije MER na ovu temu a takođe i posebni događaji usmjereni na podizanje svijesti o značaju prava potrošača poput obilježavanja Međunarodnog dana prava potrošača - radionice na sjeveru i jugu.
- UC priremila informativno-edukativnu kampanju namijenjenu građanima koja je planira da bude sprovedena u drugoj polovini 2026. godine, s ciljem podizanja svijesti o značaju akciznih markica i njihovoj ulozi u suzbijanju nelegalne trgovine akciznim proizvodima²⁶.
- kroz sredstva javnog informisanja, portale i štampane medije, službenici Uprave policije kontinuirano obavještavaju javnost o podnesenim krivičnim prijavama za krivična djela utaja poreza i doprinosa iz čl. 264 KZCG.

– ²⁶ Kampanja će biti usmjerena na informisanje javnosti o tome kako da prepoznaju originalne akcizne markice na proizvodima (duvanskih proizvoda i alkoholnih pića), zbog čega je važno kupovati proizvode koji su propisno obilježeni, kao i o negativnim posledicama kupovine neobilježenih akciznih proizvoda po državni budžet, tržište i bezbjednost potrošača. Kroz različite kanale komunikacije, uključujući medije, društvene mreže, i druge informativne platforme, UC će na ovaj način građanima približiti način funkcionisanja sistema akciznih markica, i značaj njihove primjene u borbi protiv sive ekonomije.

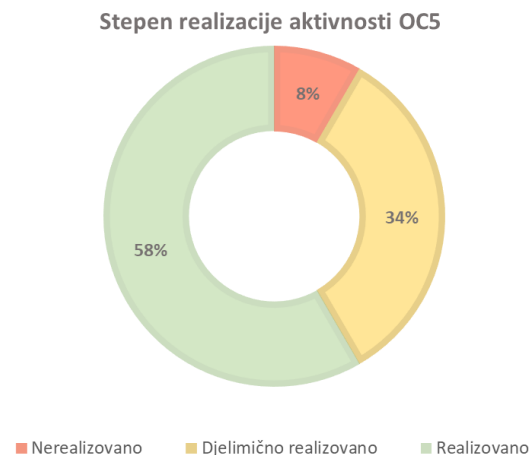
- Agencija za multivizuelne medije je 21.10.2025. objavila Pravilnik o komercijalnim audiovizuelnim u audiovizuelnim medijima komunikacijama, kao i Analizu učešća HFSS oglasa u TV programina (novembar 2025) 11.03.2026.godine. U Analizi je istaknuto da u programina crnogorskih medija, tokom sedmodnevne analize, nije registrovan niti jedan oglas posvećen alkoholnim pićima.²⁷
- tokom maja 2025. godine organizovan je participativni forum u okviru projekta podrške formalizaciji turizma uz podršku Međunarodne organizacije rada (ILO) i ESAP 3 inicijative, na kojem su identifikovane ključne prepreke neformalnosti u sektoru, uključujući složenost registracije, uslove sezonskog zapošljavanja i nedostatak koordinacije među institucijama. Ovaj pristup predstavlja korak prema dugoročnijim reformama koje bi trebale olakšati prelazak ka potpuno formalizovanom turističkom tržištu i smanjiti neformalnu ekonomiju u toj grani.
- Limit na transakcije gotovinom uveden kroz Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma koji je u primjeni od 1. januara 2024. godine. Članom 65 ovog zakona je propisano da nije dozvoljeno plaćanje niti primanje gotovine u iznosu od 10.000 € ili više, bilo u jednoj transakciji ili u više međusobno povezanih transakcija.
- U periodu 2022–2025 zabilježen je rast bezgotovinskih plaćanja kako po obimu, tako i po vrijednosti. Ukupan broj bezgotovinskih plaćanja povećan je sa 24.211.641 na 30.468.612, što predstavlja rast od 25,8%. Istovremeno, ukupna vrijednost bezgotovinskih plaćanja porasla je sa 28,07 mlrd € na 34,84 mlrd €, odnosno za 24,1%.
- Pokrenuta je javna kampanja „Voli svoj grad – poštuji svoj rad – registruj smještaj“ sa ciljem da se vlasnici apartmana motivišu na legalnu registraciju izdavanja, uz istovremenu edukaciju o njihovim obavezama kao što su plaćanje poreza, boravišne takse i prijava gostiju, čime se nastoji smanjiti nelegalno izdavanje privatnog smještaja.
- Organizovani stručni događaji (forumi, konferencije, okrugli stolovi) radi razmjene najboljih praksi za unapređenje poslovnog ambijenta i suzbijanje neformalne ekonomije.
- Održan seminar o efikasnoj naplati potraživanja u privredi i izvršnom postupku (28. maj 2025), sa fokusom na pravnu sigurnost i praktičnu primjenu postupaka prinudne naplate (44 učesnika), u organizaciji Privredne komore.
- Održan okrugli sto o uvođenju SEPA sistema plaćanja (12. septembar 2025), radi pripreme privrede za prelazak na evropske platne standarde i unapređenje finansijskog poslovanja (81 učesnik), u organizaciji Privredne komore.
- Održan okrugli sto o privrednom korišćenju intelektualne svojine (23. oktobar 2025), sa ciljem jačanja zaštite prava intelektualne svojine i podsticanja inovacija i konkurentnosti (15 učesnika), u organizaciji Privredne komore.
- Vlada je sprovela istraživanja o veličini i karakteristikama sive ekonomije na nivou opština (npr. Podgorica, Budva, Bijelo Polje) radi preciznijeg planiranja mjera.
- objavljen ažurirani registar, kao dio mjera za transparentnije poslovanje i smanjenje neformalnih aktivnosti.
- pokrenuta je javna kampanja „Voli svoj grad – poštuji svoj rad – registruj smještaj“.
- sprovedena promocija i šira primjena sistema za online prijavu gostiju.

²⁷ U Analizi je posebna pažnja bila posvećena udjelima masti, soli i šećera, HFSS (High Fat, Solt and Sugar).

- u turističkim zonama sprovedene su aktivnosti za uklanjanje tzv. „dileru soba“ – osoba koje na ulici posreduju u izdavanju neregistrovanog smještaja. U 2025. su uvedena stroža pravila za izdavanje objekata, posebno nelegalno izgrađenih.

Od ukupno dvanaest aktivnosti predviđenih u okviru ovog cilja, sedam je u potpunosti realizovano, dok su četiri djelimično sprovedene, a jedna nerealizovana aktivnosti, što je prikazano u grafiku ispod.

Grafik 6: Stepen realizacije aktivnosti OC5

Izazovi u realizaciji OC5

- Nedonošenje Komunikacione strategije od strane VCG radi preciziranja nadležnosti operativnog komunikacionog tima.
- Bezgotovinsko plaćanje bilježi rast, ali i dalje nije dovoljno zastupljeno u sektoru malih i srednjih preduzeća
- Infrastruktura za gotovinsko plaćanje i dalje razvijenija u odnosu na infrastrukturu za bezgotovinska plaćanja.
- Troškovi prihvata kartica i dalje visoki.
- Nedovoljan broj aktivnosti koje sprovode državni organi u kampanji protiv neformalne ekonomije, posebno aktivnosti na podizanju svijesti javnosti o potrebi prevencije neformalne ekonomije (kampanje, edukativni programi itd.).
- Visok stepen gotovinskih transakcija.
- Visoke provizije za prihvata kartica opterećuju trgovce (ukupno oko 1,6% i više), uprkos ograničenim međubankarskim naknadama (0,2% debitne, 0,3% kreditne).
- Nejasan status platforme za prijavu nepravilnosti (“Budi odgovoran”) zbog pravnog okvira, nadležnosti i političke volje.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

OC1 – Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta				
Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025.	Ciljna vrijednost u 2026.
Smanjeno poresko opterećenje rada	Poresko opterećenje rada (%)	20,4-32	20,4-32 / 16	20,4-30
Povećan stepen primjene analize uticaja propisa (RIA) na centralnom nivou	Broj službenika na centralnom nivou obučenih za RIA	34	36	38
Povećan stepen primjene analize uticaja propisa na lokalnom nivou (RIA)	Broj službenika na lokalnom nivou obučenih za RIA	44	48	54
Analiza efekata propisa RIA sadrži MMSP test	% RIA koje sadrže MMSP test, a za koje je bio relevantan	0	15	20

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<i>Stimulativne i preventivne aktivnosti</i>								
1.1. Analiza mogućih izmjena zakonskih rješenja za smanjenje fiskaliteta, parafiskaliteta, pojednostavljenje poreske administracije uz dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU	Indikator rezultata: Broj nameta Početna vrijednost 2022: 1789 nameta Ciljna vrijednost 2026: 1654 nameta	MF, MER, JLS	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	10.000 €	Četvrti kvartal 2026.	MF, MER, JLS, MRIRNO	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
1.2. Izrada izvještaja o poreskim rashodima	<p>Indikator rezultata: Poreski rashodi kao % BDP</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: -Pripremljen izvještaj o poreskim rashodima;</p> <p>Smanjeno učešće poreških rashoda u BDP</p>	MF	Drugi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MF	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>1.3. Finalizacija procesa uvođenja integrisanog sistema upravljanja prihodima (IRMS), koji će obezbijediti, adekvatno funkcionisanje portala UPC i objedinjavanje podnošenja dokumentacije privrednih subjekata na jednom mjestu</p>	<p>Indikator rezultata: Uveden novi informacijski sistem u upravi prihoda i carina</p> <p>-Iznos naplaćenih prihoda</p> <p>Početna vrijednost 2022: Neopstojanje integrisanog informacijskog sistema</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: -- Implementiran IRMS</p> <p>-Povećana naplata prihoda</p>	UPC, MF	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	10,2 miliona €		PU, MF	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
1.4. Smanjenje administrativnih barijera/poreske administracije kroz elektronsku registraciju preduzeća i ukupni proces digitalizacije	<p>Indikator rezultata: Broj postupaka u administriranju zahtjeva korisnika</p> <p>Početa vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Povećan broj administrativnih postupaka elektronskim putem za 5%</p>	MER, UPC	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	15,1 miliona € ²⁸		MF, PU	

²⁸ Navedeno predstavlja procjenu ukupnog iznosa sredstava za proces digitalizacije i jačanja sajber bezbjednosti u zemlji, od čega se oko 5 miliona odnosi na finansiranje iz bužeta za period 2024-2026.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
1.5. Unapređenje kapaciteta nadležnih organa u primjeni kriterijuma RIA	<p>Indikator rezultata: Broj obuka predstavnika vlade i jedinica lokalne samouprave</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Povećan broj obuka za 10%</p>	MF, MER, JLS	Treći kvartal 2024.	Kontinuirano	15.000 €		MF	
1.6. Sprovođenje istraživanje među domaćinstvima i preduzećima, sa ciljem utvrđivanja obima i strukture sive ekonomije u 2026. ²⁹		MF	II-2026	IV-2026			MF	Nije predmet ovog izvjestaja

²⁹ Istraživanje će biti praćeno i analizom mogućnosti procjene učešća neregistrovanih subjekata u privrednoj aktivnosti

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
1.7. Uvođenje sankcija u slučaju nepoštovanja uslova iz ugovora/namjenske upotrebe sredstava po dobijanju podsticajnih mjera	<p>Indikator rezultata: Broj namjenskih kontrola upotrebe sredstava subvencija</p> <p>Početna vrijednost 2022: -</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Broj korisnika koji poštuju odredbe ugovora povećan za 15% godišnje</p>	MER, JLS	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MER	

OC2 – Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju					
Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025. (2023)	Ciljna vrijednost 2026.
Povećan broj poslovnih subjekata	Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori	Monstat, UPC	45.675	47.930 (54094) ↑	48.686
Povećan broj registrovanih poslovnih subjekata u turizmu, poljoprivredi, trgovini, saobraćaju, građevinarstvu	Broj poslovnih subjekata u turizmu	Monstat	5.494	5.569 (6248) ↑	5.832
	Broj poslovnih subjekata u trgovini		12.529	12.888 (14525) ↑	12.922
	Broj poslovnih subjekata u poljoprivredi		495	502 (537) ↑	523
	Broj poslovnih subjekata u građevinarstvu		5.236	5.348 (6065) ↑	5.765
	Broj poslovnih subjekata u saobraćaju		2.030	2.045 (2294) ↑	2.087
Smanjen broj registrovanih privrednih subjekata koji ne prijavljuju dio poslovanja ili zaposlenih	% privrednih subjekata koji dijelom posluju u neformalnom sektoru	MF, Anketa	33,3	31,3 n/a ³⁰	29,5
Efikasnost u naplati PDV-a	PDV jaz (% BDP)	MF, UPC	-	15.4% ↑	-

³⁰ Podatak će biti dostupan kada se uradi novo istraživanje.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.1. Izračunavanje poreskog jaza za Crnu Goru	<p>Indikator rezultata: Poreski jaz u eurima</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Smanjen poreski jaz</p>	UPC, MF	Prvi kvartal 2025.	Prvi kvartal 2026.	30.000 €		PU, MF	
2.2. Izmjena Zakona o računovodstvu u pravcu regulisanja računovodstvene profesije	<p>Indikator rezultata: Broj lica ovlašćenih da sačinjavaju finansijske iskaze privrednih društava u skladu sa zakonom</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj lica ovlašćenih da sačinjavaju finansijske iskaze privrednih društava u skladu sa zakonom</p>	MF	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MF	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.3. Promocija programa podrške razvoju turizma kako bi se stimulisali neregistrovani subjekti da registruju biznis i prijave se za subvencije	<p>Indikator rezultata: Broj privrednih subjekata u turizmu koji koriste subvencije</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj registrovanih privrednih subjekata u turizmu koji su prešli na legalno poslovanje za 5%</p>	METEORRS	Drugi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MT	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.4. Pružanje individualnih savjeta za formalizaciju u okviru programa podrške razvoju preduzetništva	<p>Indikator rezultata: Broj registrovanih biznisa</p> <p>Početna vrijednost 2022: 45.675</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Povećan broj registrovanih biznisa za 6%</p>	MER, JLS	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	10.000 €		MER	
2.5. Podsticanje registracije pružanja usluga u seoskim domaćinstvima shodno Zakonu o turizmu i ugostiteljstvu i standardizacija obrazaca za prijavu registracije turističke djelatnosti u domaćinstvu u svim opštinama	<p>Indikator rezultata: Broj registrovanih usluga u seoskim domaćinstvima</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Broj registrovanih usluga veći za 20%</p>	MTEORRS	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MT, MEORIRS	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.6. Podsticanje učešća na sajmovima i izložbama kroz program podrške u oblasti turizma uz uslov prethodne registracije kod Uprave prihoda i carina	<p>Indikator rezultata: Podržana registracija turističkih poslenika</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj ponuda registrovanih ponuđača tursitičkih usluga na sajmovima i izložbama za 5%</p>	MTEORRS, NTOCG	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva		MT, NTOCG	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>2.7. Izrada centralnog turističkog registra za registraciju gostiju kod izdavaoca privatnog smještaja i uvezivanje sa RB sistemom MUP-a, radi dobijanja podataka o broju turista u realnom vremenu (E-visitor)</p>	<p>Indikator rezultata: Broj registrovanih gostiju kod domaćinstava i seoskih domaćinstava</p> <p>Početna vrijednost 2022:</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: - Izrađen centralni registar za registraciju gostiju</p> <p>-Povećan broj registrovanih gostiju kod domaćinstava i seoskih domaćinstava za 20%</p>	<p>MTEORRS, MF, MUP, NTO</p>	<p>Drugi kvartal 2025.</p>	<p>Prvi kvartal 2026.</p>	<p>Sredstva će biti predviđena godišnjim zakonima o budžetu za 2025. i 2026.</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>MT, MF, MUP, NTO</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.8. Sprječavanje oglašavanja i reklamiranja neregistrovane ili nelicencirane turističke i ugostiteljske djelatnosti kroz punu primjenu Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i Zakona o elektronskim medijima	<p>Indikator rezultata. Broj oglašavanja neregistrovane i nelicencirane turističke i ugostiteljske djelatnosti dobijen kroz istraživanje</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Smanjenje broja oglašavanja neregistrovane djelatnosti za 15%</p>	MTEORRS, UIP, MJU	Prvi kvartal kvartal 2024.	Kontinuirano	72.000 ³¹ za period 2024-2026.	Četvrti kvartal 2026.	MT, MJU	

³¹ Potrebna su dodatna sredstva za zapošljavanje novih inspektora za pojačanu kontrolu u ovoj oblasti

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>2.9.Suzbijanje rada nelicenciranih turističkih vodiča, naročito stranih, u zaštićenim područjima Crne Gore kroz usvajanje novog Zakona o turizmu i ugostiteljstvu u dijelu koji se tiče obaveze angažovanja turističkih vodiča u zaštićenim područjima. U isto vrijeme obezbjeđivanje stalnog prisustva inspektora za drumski saobraćaj na graničnim prelazima ili saradnja sa Graničnom policijom u smislu pružanja informacija o kretanju organizovanih grupa turista koji koriste autobuski ili kombi prevoz</p>	<p>Indikator rezultata. Broj licenciranih turističkih vodiča</p> <p>Početna vrijednost 2022: 1.500</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj licenciranih turističkih vodiča za 25% nakon donošenja novog Zakona.</p>	<p>MTEORRS, UIP</p>	<p>Drugi kvartal 2024.</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>72.000³² za period 2024-2026.</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>MT</p>	

³² Potrebna su dodatna sredstva za zapošljavanje novih inspektora za pojačanu kontrolu u ovoj oblasti

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>2.10. Obezbeđivanje pune primjene Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, radi povećanja broja registrovanih malih poljoprivrednih proizvođača</p>	<p>Indikator rezultata. Broj poljoprivrednih gazdinstava</p> <p>Početna vrijednost 2022. 14.831</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava za 5% godišnje</p>	<p>MPŠV, UBHVFP</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>MPŠV, UBHVFP</p>	
<p>2.11. Izmjena Zakona o šumama i izrada Strategije razvoja šumarstva radi obračuna PDV-a na proizvode za koje ranije nije obračunavan PDV</p>	<p>Indikator rezultata: % Iznos PDV-a na proizvode u šumarstvu</p> <p>Početna vrijednost 2022: /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026: Povećan iznos PDV-a na proizvode šumarstva za 8%</p> <p>Uvedeni FSC standardi</p>	<p>MPŠV</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2025.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>MPŠV</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.12. Suzbijanje nelegalne eksploatacije riječnih nanosa - šljunka i pijeska kroz otklanjanje nelegalnih objekata koji su u funkciji eksploatacije riječnih nanosa	<p>Indikator rezultata: Broj krivičnih prijava</p> <p>Broj prijavljenih lica</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjena nelegalna eksploatacija šljunka i pijeska za 10%</p>	MTEORRS MUP UP UIP	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MEORIRS MUP PU	
2.13. Pooštavanje kontrola u cilju sprječavanja nelegalne sječe šuma	<p>Indikator rezultata: Broj prekršajnih/krivičnih prijava Broj prijavljenih lica</p> <p>Početna vrijednost 2022. / Ciljna vrijednost 2026. -Povećan broj prijava -Smanjena nelegalna sječa šuma na osnovu broja prijava</p>	MPŠV	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MPŠV	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.14. Promocija programa podrške razvoju zanatstva kako bi se stimulisali neregistrovani subjekti da registruju biznis i prijave se za subvencije	<p>Indikator rezultata: Broj registrovanih zanata korisnika subvencija kroz program podrške razvoju zanatstva</p> <p>Početna vrijednost 2022: n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj registrovanih zanata za 5%</p>	MER	Drugi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva		MER	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>2.15. Donošenje Zakona o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti radi preciznije evidencije i kontrole prometa na tržištu nekretnina</p>	<p>Indikator rezultata: Usvojen Zakon</p> <p>Promet na tržištu nepokretnosti u Eurima</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan registrovani promet na tržištu nepokretnosti za 15%</p>	<p>MERT UIP u saradnji sa udruženjima privrednika</p>	<p>Treći kvartal 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2025.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>		<p>MER u saradnji sa udruženjima privrednika</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.16. Obezbjedenje pune primjene zakonske regulative za zabranu reklamiranja i oglašavanja prodaje alkoholnih pića od strane neregistrovanih proizvođača/trgovaca u svim vrstama medija	<p>Indikator rezultata: %Broj oglašavanja prodaje alkoholnih pića od strane neregistrovanih proizvođača /trgovaca</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj oglašavanja trgovine alkoholnim pićima od strane neregistrovanih proizvođača/trgovaca za 10%</p>	MF, Agencija za elektronske medije	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MF, Agencija za elektronske medije	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>2.17. Obezbjedivanje pravnog osnova u Zakonu o prekršajima i povezanih materijalnih zakona kako poreski obveznici koji ponavljaju isti prekršaj u sudskom postuku ne bi mogli dobiti iznos kazne niži od onog koji je odredio poreski organ</p>	<p>Indikator rezultata: Broj poreskih obveznika povratnika u prekršajima</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj poreskih obveznika povratnika u prekršajima</p>	<p>UIP, UPC</p>	<p>Prvi kvartal 2025.</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>		<p>MP u saradnji sa PU i ostalim ministarstvima</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.18. Izmjena Zakona o inspekcijskom nadzoru ³³ , Zakona o radu, Zakona o prekršajima, Zakona o upravnom postupku, radi omogućavanja pregleda stambenog ili drugog prostora u privatnom posjedu, u slučaju kada postoje indicije da se obavlja privredna aktivnost bez odobrenja	<p>Indikator rezultata: Izmijenjen zakon</p> <p>Broj pregleda stambenih objekata kada postoje indicije da se u njima obavlja privredna aktivnost bez odobrenja</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj pregleda stambenih ili drugih prostora u privatnom posjedu za 30%</p>	MJU, MP, UIP	Drugi kvartal 2024.	Drugi kvartal 2025.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MJU, MP, MER	

³³ Ova izmjena je moguća tek nakon izmjena drugih zakona, poput Zakona o prekršajima

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.19. Jačanje kapaciteta za obezbjeđenje pune primjene zakona kako bi se spriječile zloupotrebe PDV kredita, u slučajevima uvećanja vrijednosti robe za carinske svrhe i donošenja pravosnažnog rješenja o uvećanju vrijednosti	Indikator rezultata: -Broj fiktivnih faktura Početna vrijednost 2022. n/a Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj fiktivnih faktura	MF, UPC	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	72.000 € ³⁴	Četvrti kvartal 2026.	MF, UC, PU	

³⁴ Okvirna dodatna sredstva za 3 godine za zapošljavanje novih službenika za obezbjeđenje pune primjene zakona

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.20. Suzbijanje vanpijačne prodaje, kao i nelegalne prodaje duvanskih proizvoda i smanjenje broja neprijavljenih privremenih prodajnih objekata	<p>Indikator rezultata. Broj naplaćenih kazni</p> <p>Broj zapečaćenih privremenih objekata</p> <p>Broj uklonjenih privremenih objekata</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Broj naplaćenih kazni povećan za 5%</p> <p>Broj zapečaćenih privremenih objekata smanjen za 7%</p> <p>Broj uklonjenih privremenih objekata umanjen za 9%</p>	UIP, JLS	Prvi kvartal 2024.	IV kvartal 2025.	100.000 € godišnje	Četvrti kvartal 2026.	JLS i druge nadležne inspekcije	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.21. Veća primjena podsticajnih mjera za domaćinstva za izgradnju objekata u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata	<p>Indikator rezultata. Broj legalno izgrađenih objekata</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj legalno izgrađenih objekata</p>	MPPUDI MF JLS	Drugi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva		MPPUDI, MF, JLS	
2.22. Obezbeđivanje pune primjene odredbi Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u cilju sprječavanja upotrebe objekata prije upisa u katastar	<p>Indikator rezultata. Broj izdatih zabrana upotrebe objekata koji nemaju dozvolu</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Broj zabrana upotrebe objekata bez dozvole povećan za 15%</p>	MPPUDI	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MPPUDI	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.23. Unapređenje sistema subvencija za podsticanje registracije taxi prevoza/ prevoza u međugradskom saobraćaju	<p>Indikator rezultata. Broj registrovanih taxi prevoznika</p> <p>Početna vrijednost 2022. 870 u Podgorici</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Broj registrovanih taxi vozila povećan za 20%</p>	<p>MSP MF JLS</p> <p>U saradnji sa udruženjima privrednika</p>	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	Sredstva će biti predviđena godišnjim zakonom o budžetu	Četvrti kvartal 2026.	<p>MS MF JLS</p> <p>u saradnji sa udruženjima privrednika</p>	
2.24. Uvođenje platnih terminala kod taksista, parking servisa i sl.	<p>Indikator rezultata. Uvedeni platni terminali</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj transakcija u platnom prometu</p>	<p>MSP JLS</p>	Prvi kvartal 2026.	Četvrti kvartal 2026.	Sredstva će biti predviđena godišnjim zakonom o budžetu i budžetima JLS		<p>MS JLS</p>	Nije predmet ovog izvjestaja

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
2.25. Stvaranje pravnog osnova za direktan pristup poreskog organa podacima u kontroli upotrebe gotovine u plaćanjima od strane preduzeća sa blokiranim računima	<p>Indikator rezultata. Broj kontrola</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj zloupotreba plaćanja gotovinom u slučaju blokade računa preduzeća</p>	UIP, UPC	Četvrti kvartal 2024.	Prvi kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	PU	

OC3 – Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta					
Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025.	Ciljna vrijednost 2026.
Povećan broj zaposlenih	% povećanja broja formalno zaposlenih, godišnje	Monstat	22,9	15 U 2023 (9,27%) 	16
Smanjena nezaposlenost	Stopa nezaposlenosti (%)	ZZCG	20,1	17 	16,5
Povećan prihod centralnog budžeta od doprinosa i poreza na dohodak fizičkih lica na nivou opšte države	% rasta prihoda od doprinosa i poreza na dohodak fizičkih lica	MF	-18	2,4 	3,2
Smanjena nezaposlenosti mladih i žena	Stopa neezaposlenosti mladih 15-24 (%)	Monstat, ARS	22,3	20,5 	20
	Stopa nezaposlenosti žena, starosti 15+ (%)		12,8	11,7	11,1

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>3.1. Pojednostavljenje procedura registracije stranaca kojima je odobrena dozvola za privremeni boravak i rad kod organa nadležnog za poslove poreza, izrada objedinjene elektronske prijave radnika naročito stranih državljana, uz pojednostavljenje uslova za izdavanje dozvola za privremni boravak i rad</p>	<p>Indikator rezultata. Broj registrovanih sezonskih radnika</p> <p>Početna vrijednost 2022. Postojanje neregistrovanih sezonskih radnika</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj registrovanih sezonskih radnika za 20%</p>	<p>UPC MUP MRSS u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	<p>Četvrti kvartal 2024.</p>	<p>Drugi kvartal 2026.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>		<p>PU MUP MRZSD u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.2. Izmjene pravnog okvira radi stvaranja obaveze poslodavcu da zaposlenog registruje prije početka rada, a ne u roku od 8 dana od dana početka rada	<p>Indikator rezultata. Broj novoprijavljenih radnika</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj novoprijavljenih radnika za 20%</p>	UPC MUP MRSS	Četvrti kvartal 2024.	Drugi kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva		PU, MUP, MRZSD	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>3.3. Unapređenje regulatornog okvira za nestandardne oblike radnog angažovanja, mapiranje sektora sa najvećom zastupljenošću nestandardnih oblika radnog angažovanja i šeme podrške postepenoj formalizaciji ovih oblika radnog angažovanja (frilenseri, influenseri, online prodaja, njega starih, čuvanje djece).</p>	<p>Indikator rezultata. -Broj registrovanih zaposlenih u okviru nestandardnih oblika radnog angažovanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. - Izrađena analiza i unaprijeđen zakonodavni okvir</p> <p>- Povećan broj registrovanih zaposlenih u okviru nestandardnih oblika radnog angažovanja</p>	<p>MER MRSS MF u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2024.</p>	<p>15.000 €</p>		<p>MER, MRZSD, MF u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.4. Objedinjavanje i usklađivanje podsticaja za zapošljavanje u privatnom sektoru sa fokusom na zelena radna mjesta, žene i mlade u skladu sa pravilima državne pomoći	<p>Indikator rezultata. Broj korisnika podsticaja za zapošljavanje</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj korisnika podsticaja za zapošljavanje za 10%</p>	MF, MRSS, u saradnji sa zainteresovanim stranama	Četvrti kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2025.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MF, MRZSD, u saradnji sa zainteresovanim stranama	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>3.5. Utvrđivanje Predloga zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom radi usaglašavanja sa novim Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja, i podrške za zapošljavanje lica sa invaliditetom</p>	<p>Indikator rezultata. Broj novozaposlenih lica sa invaliditetom</p> <p>Početna vrijednost 2022. - 1.727 sa pravom na subvenciju zarade za 2.970 lica sa invaliditetom (muškarci – 1.438; žene – 1.532).</p> <p>- 2.970 zaposlenih lica sa invaliditetom kod poslodavaca koji ostvaruju parvo subvencije zarade</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj novozaposlenih lica sa invaliditetom kod poslodavca sa pravom na subvenciju zarade za 5%</p>	<p>MF, MRSS, u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2024.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva</p>		<p>MF, MRZSD, u saradnji sa zainteresovanim stranama</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.6. Kreiranje pravnog okvira za razvoj društvenog preduzetništva kako bi se doprinijelo radnoj aktivaciji osoba sa invaliditetom	<p>Indikator rezultata. Urađena analiza o pravnom okviru za socijalno preduzetništvo u postojećim ili u okviru novog zakonskog rješenja Definisano i implementirano rješenje za pravni okvir za socijalno preduzetništvo</p> <p>Početna vrijednost 2022. / Ciljna vrijednost 2026. Rast broja registrovanih socijalnih preduzetnika/preduzeća</p>	MRSS u saradnji sa zainteresovanim stranama	Treći kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MRZSD u saradnji sa zainteresovanim stranama	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.7. Razmatranje donošenja Zakona o studentskim zadrugama koji bi studentima omogućio zaključivanje ugovora o praktičnom radu tokom ljetnjih mjeseci i omogućio ostvarivanje ETC kredita	<p>Indikator rezultata. Broj studenata angažovanih na praktičnom radu tokom ljetnjih mjeseci</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj studenata angažovanih na praktičnom radu tokom ljetnjih mjeseci</p>	MPNI u saradnji sa zainteresovanim stranama	Treći kvartal 2024.	Prvi kvartal kvartal 2025.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MPNI u saradnji sa zainteresovanim stranama	
3.8. Izmjena zakonodavnog okvira za povećanje učešća mladih na tržištu rada kroz implementaciju programa „Garancije za mlade“	<p>Indikator rezultata. Izmijenjen set zakona % rasta broja mladih koji su pristupili programu „Garancije za mlade“</p> <p>Početna vrijednost 2022. 0</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećano učešće mladih lica koji su pristupili pilot fazi „Garancije za mlade“</p>	MRSS	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2024.	1.524.176,00		MRZSD	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.9. Razmatranje mjera postepenog ograničavanja, privremenog mirovanja i ukidanja prava na MO korisnicima koji su uključeni u AMZ i koji preuzmu neko plaćeno zaposlenje van i tokom sezone, kroz izmjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti	<p>Indikator rezultata. -Usvojen zakon</p> <p>-broj radno angažovanih korisnika MO</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nemogućnost mirovanja prava iz MO tokom sezonskog zaposlenja</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj aktiviranih radno-sposobnih korisnika MO</p>	MRSS	Prvi kvartal 2024.	Drugi kvartal 2024.	7.000 €		MSSD	
3.10. Obezbjedenje pune implementacije Socijalnog kartona radi veće aktivacije na tržištu rada i formalizacije zaposlenosti	<p>Indikator rezultata. Broj korisnika socijalne pomoći</p> <p>Početna vrijednost 2022. 200.000</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj korisnika socijalne pomoći za 5% zbog radnog angažovanja</p>	MRSS	Kontinuirano	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva		MSSD	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.11. Uspostavljanje online aplikacije "Upplaćuje li Vaš poslodavac doprinose?" i servisa Online provjere obrasca M4	<p>Indikator rezultata. - Uspostavljena aplikacija</p> <p>-Broj uplata doprinosa</p> <p>Početna vrijednost 2022. Izrada konceptualne arhitekture i dizajna</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj uplata doprinosa</p>	UPC, MJU	Prvi kvartal 2024	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	PU, MJU	
3.12. Razvoj novih šema za rad na daljinu, naročito žena i unapređenje poslovnog okruženja za zelenu tranziciju ³⁵	<p>Indikator rezultata. - Razvijene šeme rada i zakonski i pravni okvir za rad na daljinu</p> <p>-Broj uplata doprinosa</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj uplata doprinosa</p>	MRSS	Prvi kvartal 2025.	Kontinuirano	Potrebna sredstva će biti planirana godišnjim zakonom o budžetu		MRZSD	

³⁵ Podrškom radu na daljinu, uz podršku punoj digitalizaciji, dopriniće se otvaranju novih formalnih mjesta, kao i dekarbonizaciji kroz manju potrošnju goriva, potrošnju papira i sl.

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
3.13. Unapređenje saradnje i koordinacije sa socijalnim partnerima	<p>Indikator rezultata. Broj jedinica socijalnog savjeta</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj sjednica socijalnog savjeta sa konkretnim ishodima za podršku većoj formalizaciji zaposlenosti</p>	MRSS, MF	Kontinuirano	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva		MRZSD, MF	

OC4 – Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije					
Učinak	Indikator učinka (outcome indicator)	Izvor verifikacije	Početna vrijednost 2022.	Vrijednost u 2025.	Ciljna vrijednost 2026.
Povećana naplata prihoda od PDV-a i akciza	% Povećanja naplate prihoda od akciza i PDV u odnosu na prethodnu godinu	MF	22,7	5,4 ↑	4,6
Funkcionalna Komisija za suzbijanje neformalne ekonomije	Broj održanih sastanaka Komisije	MF	-	12 ↑	14
	% realizacije zaključaka Komisije		-	70	85
	% realizacije AP za suzbijanje neformalne ekonomije		-	85	90
	Broj zajedničkih aktivnosti organa koji učestvuju u suzbijanju neformalne ekonomije		7	10	
Unaprijeđeni administrativnih kapaciteti u nadzoru nad tržištem	Stepen izvršenja planova inspekcijskog nadzora (% od ukupnog)	UPC UIP		70	75
	% Povećanja broja inspektora			4	3
	% povećanja obuka inspektora			10	10
Smanjen broj prekršaja privrednih subjekata i ovlaštenih lica u privrednom poslovanju	% povećanja podnijetih prekršajnih naloga u poslovanju privrednih subjekata	Privredni sud Sud za prekršaje	-	7 ↑	9

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna intitucija	Status realizacije
4.1. Obezbjedenje pune primjene identifikacionog broja (IB)	Indikator rezultata. Broj subjekata sa IB Početna vrijednost 2022. n/a Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj registrovanih	MUP, MJU	Prvi kvartal 2025.	Četvrti kvartal 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MUP, MJU	
4.2. Obezbjedenje punog funkcionisanja sistema elektronskog plaćanja svih fiskaliteta i parafiskaliteta na državnom i lokalnom nivou korišćenjem e-commerce servisa, aplikacija poslovnih banaka ili POS terminala bez odlaska u banku/poštu i podnošenja dokaza o uplati.	Indikator rezultata. Zakonski okvir i sistem plaćanja Početna vrijednost 2022. n/a Ciljna vrijednost 2026. Uspostavljen sistem el.plaćanja	MJU, MF	Prvi kvartal 2025	Četvrti kvartal 2025	Potrebna sredstva će biti planirana godišnjim zakonom o budžetu	Četvrti kvartal 2026.	MJU, MF	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>4.3. Unapređenje IT sistema za bolju koordinaciju/ povezivanje baza podataka inspeksijskih službi sa nadležnim organima lokalne i državne uprave, CBCG itd, radi brze pretrage i lociranja subjekata nadzora, kao i formiranje jedinstvene kontakt tačke radi optimizacije rada i analize nepoštovanja zakona u dijelu evidencije prihoda preduzeća, neusklađenosti imovinskog stanja fizičkih lica sa formalno evidentiranim prihodima, itd.</p>	<p>Indikator rezultata. Stepen unapređenja koordinacije kroz upotrebu informacionih sistema između više institucija</p> <p>Početna vrijednost 2022. Postojanje više informacionih sistema kod različitih institucija</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Unaprijeđena koordinacija između inspekcija i ostalih organa na državnom i lokalnom nivou</p>	<p>UIP, UPC, MUP, MJU(u dijelu tehničke podrške) JLS</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2025.</p>	<p>Nisu potrebna dodatna sredstva u 2024.</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>PU, UC, MJU, JLS</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
4.4. Uspostavljanje IT softvera u oblasti kontrola online trgovine putem društvenih mreža	<p>Indikator rezultata. IT sistem u UIP-u</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nema IT sistema za kontrolu online trgovine</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. - Uspostavljen IT sistem u UIP-u -Poboljšana kontrola online trgovine putem društvenih mreža</p>	UIP	Treći kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2025.	50.000 €	Četvrti kvartal 2026.	MER MJU (nadogradnja softvera)	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>4.5. Zapošljavanje i obuka inspektora u smislu primjene ZUP-a, ZIN-a i ZOP-a i materijalnih zakona i propisa poput Zakona o autorskim i srodnim pravima</p>	<p>Indikator rezultata. - Broj obučanih inspektora za punu primjenu ZUP-a, ZIN-a i ZOP-a, već i materijalnih zakona i propisa</p> <p>- Broj potvrđenih rješenja inspektora</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nedovoljan broj potvrđenih rješenja inspekcija u sudskim postupcima</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj obučanih inspektora</p> <p>Povećan broj potvrđenih rješenja za 6%</p>	<p>MER, MF, MTEORRS, MRS S, MPŠV, UIP, UPC</p>	<p>Drugi kvartal 2024.</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>180.000³⁶ € za period 2024-2026.</p>		<p>MER, MJU, MF, MT, MRZSD, MPŠV i ostala ministarstva</p>	

³⁶ Procjena je napravljena na osnovu godišnjih bruto zarada za zaposlene nove inspektore

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
4.6. Uvođenje dana otvorenih vrata inspekcija radi razmjene informacija sa zainteresovanim stranama	<p>Indikator rezultata. Uvođenje dana otvorenih vrata inspeksijskih službi</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nepostojanje dana otvorenih vrata kod inspeksijskih organa</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Unaprijeđena komunikacija sa privrednicima i smanjen broj prekršaja za 5%</p>	UIP, UCP, inspeksijske službe u resornim ministarstvima i JLS	Drugi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstava	Četvrti kvartal 2026.	PU, inspeksijske službe u resornim ministarstvima i JLS	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna intitucija	Status realizacije
4.7. Formiranje Komisije za suzbijanje neformalne ekonomije u okviru Ministarstva finansija i sekretarijata Komisije koji će biti smješten u Direktortu za ekonomski i finansijski sistem, MF	<p>Indikator rezultata. Formirna Komisija za suzbijanje neformalne ekonomije</p> <p>Formiran sekretarijat Komisije za suzbijanje neformalne ekonomije u okviru MF</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nepostojanje Komisije i Sekretarijata</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Funkcionalan sekretarijat kao podrška radu Komisije</p>	MF	Drugi kvartal 2024.	Prvi kvartal kvartal 2025.	180.000 za period 2024-2026. ³⁷		MF	

³⁷ Procjena je napravljena kao trošak angažovanja novih službenika za rad Komsije i Sekretarijata

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>4.8. Uvođenje sistema dodjeljivanja bodova privrednim subjektima koji uredno izmiruju obaveze i nisu sankcionisani prilikom poreskih kontrola, kako bi pored minimalnog broja dana povraćaja PDV-a imali određene benefite poput skraćanja vremena čekanja na kontrolu i izradu izvještaja poreskog inspektora radi povraćaja PDV-a.</p>	<p>Indikator rezultata. Sistem bodovanja kao nagrađivanja subjekata koji nisu sankcionisani prilikom inspekcijskih kontrola</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Uveden sistem bodovanja kao nagrađivanja subjekata koji nisu sankcionisani prilikom inspekcijskih kontrola</p>	UPC, UIP	Drugi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	UC, PU	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
4.9. Uključivanje odredbi Zakona o javnim nabavkama kojima se uređuju posljedice po naručioce kod sprovođenja jednostavnih nabavki	<p>Indikator rezultata. Izmijenjen zakon</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Unaprijeđen sistem jednostavnih nabavki</p>	MF	Prvi kvartal 2025.	Treći kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstava		MF	
4.10. Sprovođenje analize usklađivanja kaznenih odredbi (novčanih kazni, zabrane poslovanja i prekršajnih pravila) i diskrecionih prava inspekcija u kontekstu smanjenja neformalne ekonomije	<p>Indikator rezultata. Pripremljena analiza o diskrecionim pravima inpektora i usklađivanju kaznenih odredbi u materijalnim zakonima</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Usklađene kaznene odredbe između inspekcija</p>	MF, MJU, MER, MRSS, MPŠV, UIP, UPC	Drugi kvartal 2024.	Prvi kvartal 2025.	25.000 €		MER, MJU	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indikator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
4.11. Izmjene Zakona o unutrašnjoj trgovini, Zakona o turizmu, Zakona o poštanskim uslugama, Zakon o prekršajima u dijelu kaznenih odredbi za fizička lica i proširenja nadležnosti inspekcija, radi sprječavanja nelegalnog poslovanja	<p>Indikator rezultata. Kaznene odredbe za sprječavanje nelegalnog poslovanja</p> <p>Početa vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Usklađene kaznene odredbe radi sprječavanja nelegalnog poslovanja</p>	MER, MTEORRS, MJU, MF, UIP, UPC	Drugi kvartal 2024.	Drugi kvartal 2025.	Nisu potrebna dodatna sredstva		MER,MT, MP, MJU	

OC5 - Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije					
Učinak	Indikator učinka (outcome indikator)	Izvor verifikacije	Početa vrijednost 2023.	Vrijednost u 2025	Ciljana vrijednost u 2026.
Poboljšana informisanost javnosti o negativnim efektima neformalne ekonomije	% povećanja broja sprovedenih kampanja u jednoj godini	UPC UIP	- 	30	25
Funkcionalan sistem za elektronsko plaćanje administrativnih taksi i svih javnih nameta	% javnih nameta plaćenih elektronskim putem	MJU MF	- 	25	40
Povećan stepen bezgotovinskog plaćanja	% povećanja transakcija na postterminalima	CBCG Udruženje banaka	- 	4	2

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.1. Izrada i usvajanje Komunikacione strategije za smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije i procedura komunikacije sa zainteresovanom javnošću	<p>Indikator rezultata. Komunikaciona strategija i procedura komunikacije sa zainteresovanom javnošću</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. -Implementirana Komunikaciona strategija</p> <p>-Poboljšana komunikacija sa zainteresovanom javnošću o važnosti društvene neprihvatljivosti neformalne ekonomije</p>	MF i ostala ministarstva , UIP, UPC, JLS	Četvrti kvartal 2024.	Drugi kvartal 2025.	20.000 €		MF i ostala ministarstva , PU, UC, JLS u saradnji sa udruženjima privrednika	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>5.2. Izrada i promocija analize o efektima smanjenja poreskog opterećenja rada i dodijeljenih programa subvencija na registrovanje novih biznisa/odnosno prelazak u formalnu ekonomiju</p>	<p>Indikator rezultata. Priprema analize</p> <p>Početna vrijednost 2022. Nepostojanje analize o efektima smanjenja poreskog opterećenja rada i programa podsticanja preduzetništva na smanjenje neformalne ekonomije</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. - Izrađena analiza</p> <p>-Veća svijest građana i privrednika o nedostacima neformalne ekonomije i prednostima registrovanja biznisa</p>	<p>MF, MER</p>	<p>Drugi kvartal 2024.</p>	<p>Prvi kvartal 2025.</p>	<p>15.000 €</p>		<p>MF u saradnji sa MER, PU, ZZZCG, Monstat</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
<p>5.3. Organizovanje foruma, konferencija, okruglih stolova i sl. o najboljim praksama unapređenja poslovnog ambijenta i načinima borbe protiv neformalne ekonomije u zemlji, regionu i u EU</p>	<p>Indikator rezultata. Broj konferencija i ostalih događaja o najboljim praksama borbe protiv neformalne ekonomije</p> <p>Početna vrijednost 2022.</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. - Povećan broj konferencija i ostalih događaja za povećanje svijesti o smanjenju neformalne ekonomije</p> <p>-Veća svijest građana i privrednika o nedostacima neformalne ekonomije i prednostima registrovanja biznisa</p>	<p>Udruženja privrednika</p>	<p>Prvi kvartal 2024.</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>Sredstva će biti opredijeljena godišnjim budžetima udruženja privrednika</p>	<p>Četvrti kvartal 2026.</p>	<p>Udruženja privrednika</p>	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.4. Organizovanje TV emisija/programa o pravima potrošača i opasnostima učešća u neformalnoj ekonomiji	<p>Indikator rezultata. Boj organizovanih TV emisija</p> <p>Vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. - Povećan broj emisija TV emisija/programa o pravima potrošača i opasnostima učešća u neformalnoj ekonomiji</p> <p>-Povećana svijest građana o negativnim stranama neformalne ekonomije za potrošače</p>	MF, UIP, MERT, Udruženja privrednika i predstavnici sindikata	Treći kvartal 2024.	Kontinuirano	10.000 €		MF, PU, MER, udruženja privrednika i predstavnici sindikata	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.5. Informativne kompanje o raspoloživim aplikacijama koje građani mogu koristiti za provjeru akciznih markica na akciznim proizvodima, QR koda kod izdatih fiskalnih računa i sl.	<p>Indikator rezultata. Broj informativnih kampanja</p> <p>Vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. -Povećan broj informativnih kampanja za podizanje svijesti građana o negativnim stranama neformalne ekonomije za potrošače</p>	MF, UPC, UIP, MERT, u saradnji sa zainteresovanim stranama	Drugi kvartal 2024.	Kontinuirano	Sredstva će biti opredijeljena godišnjim budžetima	Četvrti kvartal 2026.	MF, PU, MER, udruženja privrednika i predstavnici sindikata	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.6. Izrada promo-materijala i brošura za promotivnu kampanju jačanja svijesti o prednostima bezgotovinskog plaćanja kao i edukativne kampanje o rizicima prevara pri upotrebi platnih kartica	<p>Indikator rezultata. Pripremljeni promo-materijali i brošure za promotivnu kampanju o prednostima bezgotovinskog plaćanja</p> <p>Sprovedena edukativna kampanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj korisnika bezgotovinskog plaćanja za 5%</p>	MF, JLS, CBCG	Četvrti kvartal 2024.	Drugi kvartal 2025.	10.000 € godišnje		MF, JLS, CBCG	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.7. Uvođenje podsticajnih mjera za MSP za povećanje obima bezgotovinskog plaćanja (subvencioniranje instaliranja POS terminala i MSP sa visokim rizikom učešća u neformalnoj ekonomiji, uvođenje popusta na bezgotovinska plaćanja, cash back, smanjenje provizija u saradnji sa poslovnim bankama...)	<p>Indikator rezultata. % rasta broja podsticajnih mjera za povećanje bezgotovinskog plaćanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj podsticajnih mjera za uvođenje bezgotovinskog plaćanja za 5%</p>	Udruženja privrednika/banaka	Drugi kvartal 2025.	Četvrti kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta	Četvrti kvartal 2026.	Udruženja privrednika/banaka	
5.8. Stimulisanje plaćanja karticom preko post-terminala ili e-banking kroz minimiziranje naknade za korišćenje ovih usluga u saradnji sa poslovnim bankama	<p>Indikator rezultata. Naknade banaka kao podsticajne mjere za veći broj bezgotovinskih plaćanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećan broj transakcija korišćenjem kartice ili e-bankinga</p>	CBCG, u saradnji sa udruženjima privrednika	Prvi kvartal 2025.	Četvrti kvartal 2026.	Nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta		CBCG, u saradnji sa udruženjima privrednika	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.9. Uvođenje nacionalnog sistema za instant plaćanja i povezivanje na TIPS	<p>Indikator rezultata. % digitalnih plaćanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. Ne postoji sistem za instant plaćanja</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. -Funkcionalan sistem za instant plaćanja</p> <p>-Povećana vrijednost digitalnih plaćanja za 10%</p>	CBCG, u saradnji sa udruženjima privrednika	Prvi kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	5.000.000 €	Četvrti kvartal 2026.	CBCG, u saradnji sa udruženjima privrednika	
5.10. Izrada analize obima sive ekonomije na nivou jedinica lokalne samouprave u cilju povećanja svijesti o njenoj prisutnosti i konsekvencama	<p>Indikator rezultata. Analiza obima sive ekonomije na lokalnom nivou</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. -Izrađena analiza</p> <p>-Povećanje svijesti građana na lokalnom nivou o konsekvencama neformalne ekonomije</p>	MF, MER, JLS, ZO	Treći kvartal 2024.	Treći kvartal 2025.	30.000 €		MF	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja	Indikator rezultata (output indicator)	Nadležne institucije	Planirani početak aktivnosti	Rok završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2024-2026.	Novi rok	Nova nadležna institucija	Status realizacije
5.11. Analiza mogućnosti uvođenja limita na transakcije gotovinom	<p>Indikator rezultata. % povećanja bezgotovinskog plaćanja</p> <p>Početna vrijednost 2022. n/a</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Povećana vrijednost bezgotovinskog plaćanja</p>	MF, CBCG, U saradnji a udruženjima privrednika/ banaka	Četvrti kvartal 2024.	Četvrti kvartal 2026.	Procjena potrebnih sredstva će se izvršiti naknadno		MF, CBCG, U saradnji a udruženjima privrednika/ banaka	
5.12. Promovisanje aktivnosti suzbijanja krivičnih djela iz oblasti utaje poreza i rada na crno	<p>Indikator rezultata. Broj krivičnih prijava Broj zaplijenjenih količina proizvoda iz neformalnih aktivnosti</p> <p>Početna vrijednost 2022. /</p> <p>Ciljna vrijednost 2026. Smanjen broj krivičnih djela iz oblasti utaje poreza i rada na crno za 5%</p>	MUP UP, UIP	Prvi kvartal 2024.	Kontinuirano	Nisu potrebna dodatna sredstva	Četvrti kvartal 2026.	MUP, PU	

IV PREPORUKE ZA NAREDNU FAZU SPROVOĐENJA PROGRAMA

Preporuke za nastavak sprovođenja Programa, kreirane su na način da podržavaju realizaciju pet operativnih ciljeva definisanim Programom. Zbog specifičnosti Programa date su opšte i posebne preporuke za svaki OC.

4.1. Opšte preporuke

- Nastaviti sa započetim aktivnostima, i pratiti rokove definisane Programom (sve nadležne institucije)
- Pripremiti plan izrade novog Programa zasnovanog na novom istraživanju preduzeća i domaćinstava, sa rokom realizacije do kraja 2026. godine (MF u saradnji sa drugim nadležnim organim akoji mogu da od)
- Sprovesti novo istraživanje preduzeća i domaćinstava u 2026. godini (MF)
- Potreba usklađivanja aktivnosti Programa sa Reformskom agendom(sve nadležne institucije)
- Jačanje kapaciteta inspeksijskih službi (sve nadležne institucije)
- Podsticati bezgotovisnka plaćanja, (sve nadležne institucije)
- Nastaviti sa aktivnostima na jačanju „poreskog morala” (sve nadležne institucije).
- Pripremiti srednjoročni plan kadrovsog osnaživanja sa projekcijom potreba po sektorima, uz jasno definisane prioritete i rokove. (sve nadležne institucije)
- Uvesti sistematski program podmlađivanja kadra naročito u inspeksijskim organima, kroz zapošljavanje mlađih službenika i programe pripravnništva. Uspostaviti program prenosa znanja (mentorstvo) između starijih i novih službenika kako bi se očuvala institucionalna ekspertiza.
- Uspostaviti jedinstvenu metodologiju i standarde za praćenje i izvještavanje o neformalnoj ekonomiji na nivou svih resora u VCG
- Pojačati kontrolu i nadzor nad rastom poreskog duga, posebno kod opštinskih preduzeća, uz obavezne mjere sanacije i planove restrukturiranja. (MF)

4.2. Pojedinačne preporuke po OC

Operativni cilj 1. Unapređenje poslovnog ambijenta kroz pojednostavljenje poreske administracije i smanjenje nameta

- Nastaviti sa aktivnostima na identifikovanju i smanjivanju parafiskaliteta kroz ažuriranje Registra nameta, koji sadrži popis nameta na centralnom i lokalnom nivou koje su u obavezi da plaćaju građani/grāđanke i preduzeća, (Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijimama)
- Nastaviti sa obukama za RIA i implementirati izradu MMSP testova, (MF)

- Sprovesti do kraja i implementirati u punom kapacitetu novi integrisani IT sistem za upravljanje prihodima (IRMS) u skladu sa procedurama Svjetske banke. (PU)
- Potreba unapređenja poslovnog ambijenta i preventivnih mjera za formalizaciju prihoda (sve nadležne institucije)
- Potreba odluke Vlade o budućnosti platforme „Budi odgovoran“ (gašenje, nova platforma ili reaktiviranje).
- Pojačati kontrole registracije firmi i korišćenja subvencija za zapošljavanje osoba sa invaliditetom radi sprečavanja zloupotreba i narušavanja konkurencije. Razviti održiv model podrške koji sprječava neodrživ rast subvencija i omogućava balans između socijalne zaštite i fiskalne održivosti.
- Pojačati kontrole nad firmama registrovanim od strane stranih državljana, posebno u slučajevima sumnje na fiktivno poslovanje radi boravka ili zloupotreba PDV-a.
- Uspostaviti bolju razmjenu podataka između UP, PU, UC i Centralnog registra privrednih subjekata.
- Definirati jasan pravni okvir i institucionalnu nadležnost za platformu “Budi odgovoran”, uključujući obaveze postupanja po prijavama.

Operativni cilj 2. Podrška fer preduzetništvu i tranziciji u formalnu ekonomiju

- Nastaviti sa kreiranjem poslovnog ambijenta koji će dovesti do povećanja broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, posebno onih koje vode žene, (MER)
- Nastaviti sa organizacijom individualnih savjeta za privrednike kroz Mentoring program MER, koji predstavlja sastavni dio Programa za unapređenje konkurentnosti privrede, odnosno Programske linije za podršku ženskom preduzetništvu (MER)
- Implementirati Program za podsticaj konkurentnosti i Program za razvoj i promociju zanatstva i u 2026. godini, (MER)
- Donijeti i implementirati Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2026. godinu (na osnovu Zakona o turizmu i ugostiteljstvu), (MT)
- Unaprijediti aktivnosti operativnog tima u okviru Komisije za digitalnu transformaciju Vlade u vezi sa realizacijom projekta „E-visitor“, (MJU)
- Stvarati uslove za povećanje broja registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, (MPŠV)
- Izraditi registar izdavaoca smještaja u 2026. godini, između ostalog i zbog zabrane oglašavanja na nekim ključnim platformama onih koji nisu upisani u registar izdavaoca, (MT)
- Unaprijediti primjenu Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata (uspostaviti stalni mehanizam za podršku korisnicima (help desk, kontakt centar i vodiči) radi smanjenja zastoja i povećanja pravne sigurnosti, sprovesti periodičnu evaluaciju implementacije zakona)
- Izraditi i sprovesti ciljane mjere za povećanje dužine boravka turista (razvoj sadržaja van sezone, kulturni i ruralni turizam, zdravstveni i sportski turizam).
- Ubrzati registraciju državnog preduzeća za gazdovanje šumama u skladu sa Zakonom o šumama iz 2024. godine (MPŠV)
- Uspostaviti jasne procedure prodaje drvne mase koje garantuju transparentnost i fer tržišnu konkurenciju (MPŠV)

Operativni cilj 3. Transformacija neprijavljenog rada u formalnu zaposlenost sa većim fokusom na mlade, žene i zelena radna mjesta

- Nastaviti sa aktivnim politikama zapošljavanja, posebno žena i mladih
- Jačanje ženskog preduzetništva i povećanje učešća žena u vlasništvu firmi (uvesti ciljane programe finansijske i tehničke podrške za žene preduzetnice (grantovi, subvencionisani krediti, garantni fondovi, razviti programe mentorstva i obuka za žene u biznisu, uz podršku privrednih komora i lokalnih samouprava, promovisati žensko preduzetništvo kroz nacionalne kampanje)
- Pojačati inspeksijski nadzor u sektorima sa najvećim rizikom od neprijavljenog rada (građevinarstvo, ugostiteljstvo, trgovina i sezonski poslovi).
- Uvesti programe podrške zapošljavanju mladih kroz dualno obrazovanje i jače povezivanje obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada.
- Nastaviti sa implementacijom programa „Garancije za mlade“ 2024-2026, (MRSD)

Operativni cilj 4. Unapređenje elektronskih usluga javne uprave, institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta u smanjenju neformalne ekonomije

- Nastaviti sa započetim aktivnostima inspeksijskih organa i komunalne policije u cilju eliminisanja biznis barijera, (sve nadležne institucije)
- Unaprijediti koordinaciju i povezivanje baza podataka inspekcije sa nadležnim organima lokalne i državne uprave, CBCG i dr, (sve nadležne institucije)
- Radi prevazilaženja kašnjenja u implementaciji softverskih rješenja, potrebno je unaprijediti planiranje i upravljanje projektima digitalizacije, uz jasne rokove, odgovornosti i redovno praćenje realizacije.
- Obezbijediti adekvatne tehničke i kadrovske kapacitete za održavanje i razvoj informacionih sistema.
- Unaprijediti povezanost informacionih sistema između nadležnih institucija kroz uspostavljanje interoperabilne platforme za razmjenu podataka.
- Nastaviti sa obukama poreskih i carinskih inspektora, (Uprava za ljudske resurse)
- Kreirati posebni programa obuka za inspektore koji rade na poslovima suzbijanja neformalne ekonomije. (Uprava za ljudske resurse)

Operativni cilj 5. Smanjenje društvene prihvatljivosti neformalne ekonomije

- Donijeti Komunikacionu strategiju od strane VCG
- Uvesti dodatne podsticaje za bezgotovinsko placanje kako bi se povećala njegova zastupljenost u sektoru malih i srednjih preduzeća.
- Unaprijediti dostupnost i geografsku pokrivenost POS terminala, naročito u ruralnim područjima i turističkim zonama.
- Podstaci potrošače da koriste kartice kroz programe nagrađivanja i kampanje usmjerene na promjenu navika.
- Neophodno je intenzivirati aktivnosti državnih organa u okviru kampanja protiv neformalne ekonomije, posebno kroz javne kampanje, edukativne programe i ciljane aktivnosti koje podižu svijest građana o štetnosti sive ekonomije.

- Potrebno je riješiti status platforme za prijavu nepravilnosti “Budi odgovoran” kroz jasno definisanje pravnog okvira, nadležnosti i obaveza institucija da postupaju po prijavama. Preporučuje se uspostavljanje transparentnog sistema izvještavanja o rezultatima prijava, kako bi se povećalo povjerenje građana i osigurala dugoročna funkcionalnost platforme.
- Nastaviti sa ažuriranjem Bijele liste u skladu sa definisanim Internim procedurama Poreske uprave. (PU).